

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ : Σ.Δ.Ο.
ΤΜΗΜΑ : ΛΟΓΙΣΤΩΝ

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

Θ έ μ α : " ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ, ΟΙ ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΚΑΙ Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ
ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ"

Π Α Τ Ρ Α 1 9 9 1

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

969

" Τα Γραμμάτια, οι Επιταγές και η
λογιστική αντιμετώπισή τους".

Μετέχοντες Σπουδαστές :

- 1) Αντωνοπούλου Βασιλική
- 2) Αποστόλου Δημήτριος
- 3) Ξενόφου Αντωνία

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

Σπυροπούλου Κατερίνα

Πτυχιακή για τη λήψη Πτυχίου Λογιστικής
απο το Τμήμα Λογιστικής της Σχολής Διοίκησης
και Οικονομίας του Τεχνολογικού και Εκπαιδευ-
τικού Ιδρύματος (Τ.Ε.Ι.) Πάτρας.

Πάτρα Απρίλης 1991

Α Ν Α Γ Ν Ω Ρ Ι Σ Η

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την Κα Σπυροπούλου Κατερίνα, Υπεύθυνη Καθηγήτρια, για τη βοήθειά της και συμπαράστασή της στην προσπάθειά μας για την Μελέτη αυτής της Εργασίας. Επίσης όλους εκείνους τους φορείς που μας βοήθησαν να συλλέξουμε τα βιβλία και τα στοιχεία που χρειάστηκαν.

Η Επιτροπή για την έγκριση της Πτυχιακής Εργασίας :

Υπογραφή

Υπογραφή

Υπογραφή

Π Ε Ρ Ι Λ Η Ψ Η

Η Εργασία αυτή έχει σκοπό τον τρόπο λειτουργίας των Γραμμάτων και της επιταγής καθώς και τη λογιστική αντιμετώπισή τους.

Πώς δηλαδή συναντάμε στην πράξη τα γραμμάτια και τις επιταγές.

Για τη δημιουργία μιάς συναλλαγματικής ή επιταγής πρέπει απο το Νόμο υποχρεωτικά να περιέχει ορισμένα τυπικά στοιχεία για να γίνεται αποδεικτή.

Τα πρόσωπα που λαμβάνουν μέρος στη συναλλαγματική ή στην επιταγή αφ' ενός μόν πρέπει να έχουν δικαιοπρακτική ικανότητα αφ' ετέρου τονίζουμε και ποιά είναι αυτά τα πρόσωπα.

Μιά συναλλαγματική ή επιταγή μπορεί να είναι ελλιπώς όταν λείπουν ένα ή περισσότερα απο τα τυπικά της στοιχεία.

Η συναλλαγματική έχει τη δυνατότητα να οπισθογραφηθεί για διάφορους λόγους (πληρέξουσιότητα, ενεχύρου).

Αφού γίνει αποδοχή της συναλλαγματικής απο τον πληρωτή, αποδέκτη, είτε με εγγύηση κάποιου ατόμου τριτεγγυητής, επέρχεται η πληρωμή της συναλλαγματικής.

Εάν υπάρξει άρνηση της αποδοχής ή πληρωμής επέρχεται διαμαρτύρηση της συναλλαγματικής.

Στη συνέχεια απεικονίζουμε με λογιστικές εγγραφές, αναφέροντας παραδείγματα τις διάφορες περιπτώσεις που αφορούν τα γραμμάτια πληρωτέα, τα γραμμάτια εισπρακτέα, τη διαμαρτύρηση, καθώς και λογιστικές εγγραφές που αναφέρονται στις επιταγές.

***** Μ Ε Ρ Ο Σ Η Π Ρ Ω Τ Ο *****

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥΣ

(Α) ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Η συναλλαγματική εμφανίστηκε το 12ο με 13ο μ.χ. αιώνα στη Δυτική Ευρώπη, η οποία την εποχή εκείνη ήταν διαιρεμένη σε μικρά κρατίδια, κάθε δε κρατίδιο είχε το δικό του νόμισμα.

Αρχικός σκοπός της συναλλαγματικής ήταν η μεταφορά χρημάτων. Με την πάροδο του χρόνου καθιερώθηκε η ρήτρα σε διαταγή, με την οποία έγινε δυνατή η κυκλοφορία της και έτσι η συναλλαγματική έπαυσε να είναι όργανο μεταφοράς χρημάτων και μεταβλήθηκε σε όργανο πίστωσης, όργανο δανεισμού, Σήμερα για την μεταφορά χρημάτων χρησιμοποιείται άλλο έγγραφο, η επιταγή. Αρχικά τη συναλλαγματική ρυθμιζαν οι εμπορικές συνήθειες και τα έθιμα. Η τεχνική όμως και η (πρόοδος) οικονομική πρόοδος, έκαναν την συναλλαγματική, όργανο διεθνούς σημασίας και γι' αυτό κρίθηκε ότι θα έπρεπε να ρυθμίζεται απο ένα ενιαίο νόμο, ο οποίος θα ήταν δυνατό να εισαχθεί και να ισχύσει στα διάφορα κράτη.

Μετά τον πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο, επιτροπή απο νομομαθείς, υπό την αιγίδα της ΚΤΕ εκπόνησε ενιαίο νόμο για τις συναλλαγματικές και τα γραμμάτια, τον οποίο υπέβαλε στη διαθνή διάσκεψη που συνήλθε στη Γενεύη το 1930.

Η συνδιάσκεψη αυτή κατέληξε στην υπογραφή τριών διεθνών συμβάσεων. Η πρώτη σύμβαση περιέχει το κείμενο του ενιαίου νόμου για τις συναλλαγματικές και τα γραμμάτια σε διαταγή, η δεύτερη κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου για τη συναλλαγματική και η τρίτη κανόνες για το χαρτόσημο.

Η Ελλάδα η οποία μετείχε στη διάσκεψη, υπέγραψε τις δύο πρώτες συμβάσεις.

(Β) ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΑΝΑΛΗΨΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΣ ΑΠΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ

Ικανός για ανάληψη υποχρεώσεως απο συναλλαγματική είναι αυτός που έχει δικαιοπρακτική ικανότητα, δηλαδή είναι ικανός να ενεργήσει πράξεις εμπορικές.

Η γυναίκα σήμερα, αν είναι ενήλικη, μπορεί χωρίς κανένα περιορισμό να αναλάβει υποχρεώσεις απο συναλλαγματική, γιατί είναι ικανή να ενεργεί πράξεις εμπορικές.

Οι δικαστικά και νομικά απαγορευμένοι και αυτοί που τελούν υπό δικαστική αντίληψη, δεν μπορούν να αναλάβουν υποχρέωση απο συναλλαγματική.

Όταν ένα πρόσωπο που δεν είναι ικανό να ενεργήσει πράξεις εμπορικές υπογράψει τη συναλλαγματική ως εκδότης, αποδέκτης, τριτεγγυητής κ.λ.π., η υποχρέωσή του απο τη συναλλαγματική είναι άκυρη και μπορεί να προτείνει την ακυρότητα σε οποιονδήποτε.

(Γ) ΤΥΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ

Η συναλλαγματική είναι έγγραφο τυπικό, δηλαδή έγγραφο το οποίο πρέπει να περιέχει υποχρεωτικά από το νόμο ορισμένα στοιχεία.

Τα τυπικά στοιχεία για την έκδοση ισχυρής συναλλαγματικής είναι τα εξής:

α) Η λέξη "συναλλαγματική" η οποία πρέπει να γράφεται μέσα στο κείμενο του τίτλου.

Αν η λέξη συναλλαγματική υπάρχει στο επάνω μέρος του εγγράφου ως επικεφαλίδα και δεν υπάρχει μέσα στο κείμενο, αυτή είναι άκυρη ως συναλλαγματική.

β) Η εντολή πληρωμής ορισμένου χρηματικού ποσού. Αυτό

στη πράξη εκφράζεται με τις λέξεις "πληρώσατε δυνάμει της παρούσης".

Τα χρήματα τα οποία αναφέρονται ως πληρωτέα μπορούν να είναι είτε εγχώρια είτε και ξένα νομίσματα. Το πληρωτέο ποσό μπορεί να αναγραφεί ολογράφως αλλά και αριθμητικά μόνο. Αν το ποσό στη συναλλαγματική γράφηκε και ολογράφως και αριθμητικά και υπάρχει διαφορά μεταξύ τους, ισχύει αυτό που έχει γραφεί ολογράφως. Αν δε το ποσό έχει γραφεί πολλές φορές και ολογράφως και αριθμητικά και υπάρχει διαφορά, τότε η συναλλαγματική ισχύει για το μικρότερο ποσό που αναφέρεται σε αυτή.

γ) Το όνομα του πληρωτή.

Για να είναι έγκυρη η συναλλαγματική, ο νόμος απαιτεί να αναγράφεται το όνομα του πληρωτή, δηλαδή εκείνου ο οποίος θα πληρώσει το ποσό που αναφέρεται στη συναλλαγματική. Το όνομα και η διεύθυνση του πληρωτή γράφονται συνήθως στο κάτω και αριστερό μέρος της συναλλαγματικής.

Ως πληρωτές επιτρέπεται να αναφέρονται δύο ή περισσότεροι. Ο νόμος επιτρέπει να είναι πληρωτής της συναλλαγματικής ο ίδιος ο εκδότης, π.χ. έκδοση συναλλαγματικής σε υποκατάστημα. Στη περίπτωση αυτή η συναλλαγματική προσομοιάζει με το γραμμάτιο σε διαταγή, επειδή ο εκδότης και ο οφειλέτης είναι το ίδιο πρόσωπο.

δ) Ο χρόνος λήξεως.

Η συναλλαγματική μπορεί να λήγει

ι) Εν όψει

Όταν η συναλλαγματική είναι πληρωτέα εν όψει παρέχεται το δικαίωμα στον κομιστή της να την εμφανίσει στον πληρωτή αμέσως μετά από την έκδοση και να ζητήσει την άμεση πληρωμή της. Η

ρήτρα που μπαίνει στην συναλλαγματική που εκδίδεται εν όψει είναι πληρώσατε εν όψει, ή πληρώσατε επί τη εμφανίσει, πληρώσατε επί τη προσαγωγή ή άλλη ανάλογη.

Η συναλλαγματική που είναι πληρωτέα εν όψει δημιουργεί για τον πληρωτή της μια επικίνδυνη εκκρεμότητα.

Συγκεκριμένα, ο πληρωτής είναι υποχρεωμένος να διατηρεί στη διάθεση του δικαιούχου το πληρωτέο ποσό το οποίο πρέπει να καταβάλλει αμέσως σ' αυτόν και σε οποιαδήποτε στιγμή του εμφανίσει τη συναλλαγματική.

Για το λόγο αυτό ο νόμος περιορίζει χρονικά τη δυνατότητα της εμφανίσεως της εν όψει συναλλαγματικής προς πληρωμή και καθορίζει ότι αυτή πρέπει να εμφανισθεί για πληρωμή το πολύ μέσα σ' ένα χρόνο από την έκδοση. Ο εκδότης όμως της εν όψει συναλλαγματικής μπορεί να ορίσει και μεγαλύτερη προθεσμία μέσα στην οποία είναι δυνατή η εμφάνιση της συναλλαγματικής π.χ. δύο χρόνια ή και να τη μειώσει. Αντίθετα οι οπισθογράφοι της συναλλαγματικής μπορούν μόνο να μειώσουν το χρόνο εμφανίσεως. Ο εκδότης συναλλαγματικής που είναι πληρωτέα εν όψει μπορεί να απαγορεύσει την άμεση εμφάνιση της για πληρωμή.

Μπορεί δηλαδή να ορίσει προθεσμία ύστερα από τη λήξη της οποίας είναι δυνατό να εμφανισθεί η συναλλαγματική για πληρωμή.

Στην περίπτωση αυτή η διορία εμφανίσεως της συναλλαγματικής προς πληρωμή αρχίζει από την πάροδο της προθεσμίας αυτής.

Η πληρωμή της εν όψει συναλλαγματικής μπορεί να ζητηθεί έγκυρα με την εμφάνιση της συναλλαγματικής.

Το διαμαρτυρικό σε περίπτωση μη πληρωμής συντάσσεται αμέσως μετά την εμφάνιση και μη πληρωμή ή το πολύ σε ένα χρόνο από

τη χρονολογία εκδόσεως.

ίί) Μετά προθεσμία από της όψεως

Η (πληρω) φράση της συναλλαγματικής που είναι πληρωτέα μετά προθεσμία από της όψεως έχει ως εξής:

"Πληρώσατε διά της παρούσης συναλλαγματικής μετά τρεις μήνες (η άλλη προθεσμία) από της όψεως" κ.λ.π.

Η συναλλαγματική που είναι πληρωτέα μετά προθεσμία από της όψεως πρέπει να εμφανισθεί στον πληρωτή για αποδοχή μέσα σ' ένα χρόνο από την έκδοση.

Η αποδοχή στη συναλλαγματική αυτή πρέπει να φέρει χρονολογία. Από τη χρονολογία αυτή αρχίζει κανονικά η προθεσμία της λήξεως.

Αν όμως ο πληρωτής δεν αποδεχθεί τη συναλλαγματική τότε ο κομιστής θα συντάξει "διαμαρτυρικό επί μη αποδοχή". Από την ημέρα δε συντάξεως του διαμαρτυρικού αρχίζει η προθεσμία λήξεως της συναλλαγματικής.

ίίί) Σε ρητή ημέρα

Αυτή σημειώνεται σε ορισμένη ημέρα του ημερολογίου ή με αιώνητη γιορτή π.χ. "πληρώσατε στις 20 Νοεμβρίου 1981" ή "πληρώσατε την ημέρα του Αγίου Κωνσταντίνου του έτους 1981".

ίν) Μετά προθεσμία από τη χρονολογία εκδόσεως

"πληρώσατε κ.λ.π. μετά τρεις μήνες από σήμερα".

Όσον αφορά τη λήξη της συναλλαγματικής, πρέπει να τονίσουμε ιδιαίτερα ότι ο ανακριβής καθορισμός του χρόνου λήξεως της συναλλαγματικής κάνει άκυρη ολόκληρη τη συναλλαγματική. Όταν δεν αναγράφεται ο χρόνος λήξεως η συναλλαγματική θεωρείται ότι είναι πληρωτέα εν όψει.

ε) Ο τόπος πληρωμής.

Βασικό στοιχείο της συναλλαγματικής είναι ο τόπος πληρωμής. Ο κομιστής της πρέπει να γνωρίζει όχι μόνο πότε θα πληρωθεί η συναλλαγματική, αλλά και σε ποιό τόπο, προκειμένου να τον εμφανίσει για εξόφληση. Ο τόπος πληρωμής μπορεί να είναι ή ο τόπος της κατοικίας του πληρωτή ή τόπος άλλος από την κατοικία του.

Αν η συναλλαγματική πληρώνεται σε τόπο άλλο από την κατοικία του πληρωτή, τότε μιλούμε για συναλλαγματική πληρωτέα σε κατοικία τρίτου.

στ) Το όνομα του λήπτη.

Στη συναλλαγματική θα πρέπει απαραίτητα να καθορίζεται σαφώς το όνομα του δικαιούχου του τίτλου σε διαταγή του οποίου θα γίνει η πληρωμή. Η συναλλαγματική εκδίδεται είτε ονομαστική, όταν ρητά αναφέρεται το όνομα του δικαιούχου, είτε σε διαταγή, όταν δίπλα στο όνομα του δικαιούχου σημειώνεται η ρήτρα "σε διαταγή".

Συνεπώς, σύμφωνα με το νόμο, δεν επιτρέπεται η συναλλαγματική να εκδοθεί στον κομιστή, δηλαδή δεν μπορεί να αναγραφεί

"Με την παρούσα και μόνη συναλλαγματική πληρώσετε στον κομιστή της κ.λ.π." ενώ αντίθετα επιτρέπεται αυτό σε επιταγή.

Είναι δυνατό όμως να οπισθογραφηθεί η συναλλαγματική "εν λευκώ" και να γίνει έτσι έγγραφο κατά κάποιο τρόπο στον κομιστή.

Είναι δυνατό ο εκδότης να είναι και δικαιούχος της συναλλαγματικής οπότε δεν απαιτείται η αναγραφή του ονόματός του, αλλά αρκεί να τεθεί η φράση "πληρώσετε σε διαταγή μου".

Η συναλλαγματική αυτή είναι η πιο συνηθισμένη στην Ελλάδα.

ζ) Ο τόπος και χρόνος εκδόσεως.

Για να είναι έγκυρη η συναλλαγματική, πρέπει να σημειώνεται σε αυτή ο χρόνος και ο τόπος εκδόσεώς της.

Για την τοπική ύπαρξη της συναλλαγματικής απαιτείται μόνο η σημείωση του χρόνου και τόπου, χωρίς να απαιτείται αυτοί να είναι και πραγματικοί.

Ο τίτλος δεν είναι άκυρος αν ο χρόνος και ο τόπος δεν ανταποκρίνονται στην αλήθεια, εκτός αν αναγραφεί ημερομηνία η οποία δεν υπάρχει στο ημερολόγιο π.χ. 30 Φεβρουαρίου, 31 Ιουνίου.

Ο χρόνος της έκδοσης έχει σημασία.

- Για τον καθορισμό της λήξεως της συναλλαγματικής, εφόσον πρόκειται για συναλλαγματική που λήγει μετά από προθεσμία από του εκδότη και

- Για τον καθορισμό της ικανότητας του εκδότη για ανάληψη υποχρεώσεως από συναλλαγματική στο χρόνο της εκδόσεώς της.

η) Η υπογραφή του εκδότη.

Άλλο ένα στοιχείο της συναλλαγματικής είναι η υπογραφή του εκδότη. Αυτή μπαίνει κάτω από το κείμενο του τίτλου και πρέπει να είναι χειρόγραφη και να περιέχει το κύριο όνομα και το επίθετο του εκδότη. Δεν αρκεί η σημείωση μόνο του ενός. Επιτρέπεται μόνο η συγκοπή του κυρίου ονόματος. Η υπογραφή πρέπει να είναι πραγματική.

Δεν αρκεί δηλαδή απλώς η σφραγίδα ή η αναγραφή ορισμένου σημείου, όπως συνηθίζεται αυτό όταν πρόκειται για αγράμματους. Οι αγράμματοι ή οι λόγοι σωματικής βλάβης οι οποίοι δεν μπορούν να υπογράψουν, μπορούν να διορίσουν αντιπρόσωπο για να υπογράψει ιδιόχειρα.

Αν η υπογραφή του εκδότη μπει με σφραγίδα ή έντυπα, η συναλλαγματική είναι άκυρη.

Αν όμως πρόκειται για υπογραφή οποιουδήποτε άλλου υπεύθυνου, η συναλλαγματική είναι έγκυρη, αλλά στην περίπτωση αυτή αυτός που υπόγραψε με μηχανικό μέσο δεν ευθύνεται από την συναλλαγματική.

θ) Εγγραφο

Αλλο στοιχείο της συναλλαγματικής είναι το έγγραφο της συναλλαγματικής, γιατί προφορική συναλλαγματική δεν υπάρχει.

ι) Χαρτόσημο.

Τέλος, νεότερος νόμος καθιέρωσε το χαρτόσημο ως ένα από τα απαραίτητα τυπικά στοιχεία της συναλλαγματικής για την εγκυρότητά της.

Όσον αφορά το χαρτόσημο, σήμερα στην Ελλάδα ισχύουν τα παρακάτω:

Για τις συναλλαγματικές που εκδίδονται στην Ελλάδα επιβάλλεται τέλος χαρτοσήμου στην ονομαστική αξία με την καθιέρωση 12 κλιμακίων παγίων τελών χαρτοσήμων, ως ακολούθως:

Σε ονομαστική αξία δρχ.	1-1000 δρχ.	5
" " " "	1001-2000 δρχ.	10
" " " "	2001-3000 δρχ.	15
" " " "	3001-5000 δρχ.	25
" " " "	5001-7000 δρχ.	35
" " " "	7001-10.000"	50
" " " "	10.001-15.000 "	75
" " " "	15.001-20.000 "	100
" " " "	20.001-30.000 "	150
" " " "	30.001-40.000 "	200
" " " "	40.001-50.000 "	250

Σε ονομαστική αξία δρχ. 50.001-60.000 δρχ. 300

Όταν η ονομαστική αξία της συναλλαγματικής είναι μεγαλύτερη από τις εξήντα χιλιάδες, το ποσό που υπερβαίνει τις 60.000 υποβάλλεται σε τέλος χαρτοσήμου με συντελεστή 5%. Έτσι συναλλαγματική ονομαστικής αξίας 80.000 δρχ. θα υπαχθεί σε 400 δρχ. Το ποσό του χαρτοσήμου που οφείλεται για τις παραπάνω από τις 60.000 επικολλάται στη συναλλαγματική με κινητό επίσημα, αν αυτό είναι μέχρι 300 δρχ.

Ενώ αν το ποσό του χαρτοσήμου υπερβαίνει τις 600 δρχ. το σχετικό ποσό κατατίθεται στο Δημόσιο Ταμείο, από το οποίο παίρνουμε αποδεικτικό πληρωμής, το οποίο εισυνάπτομε στη συναλλαγματική.

Θα πρέπει εδώ σημειωθεί ότι η αξία της συναλλαγματικής επιβαρύνεται με 20% επάνω στην αξία του χαρτοσήμου, για ΟΓΑ χαρτοσήμων.

Τέλος πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι σε όσες περιπτώσεις το οφειλόμενο αναλογικό τέλος χαρτοσήμου για τις πέρα των 60.000 δρχ. αξία της συναλλαγματικής περιλαμβάνει κλάσμα δραχμής, τότε αυτό στρογγυλοποιείται σε ακέραιη δραχμή.

(Δ) ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ

Μετά την παραπάνω ανάπτυξη των ουσιαστικών και τυπικών στοιχείων της συναλλαγματικής, δίνουμε τώρα τον ορισμό της: Συναλλαγματική είναι το έγγραφο που φέρει στο κείμενο την ονομασία "συναλλαγματική" και με το οποίο αυτός που το υπογράφει, δηλαδή ο εκδότης, δίνει εντολή σε τρίτο πρόσωπο δηλαδή στον

πληρωτή να πληρώσει σε ορισμένο τόπο και χρόνο ορισμένο χρηματικό ποσό στο λήπτη του εγγράφου, ή σε διαταγή του.

(Ε) ΠΡΟΣΩΠΑ ΣΤΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ

Στη συναλλαγματική παίρνουν μέρος τρία πρόσωπα:

α) Ο εκδότης της συναλλαγματικής.

β) Ο πληρωτής, ο οποίος πρόκειται να την πληρώσει και ο οποίος από τη στιγμή που θα την αποδεχθεί με την υπογραφή του καλείται και αποδέκτης και

γ) Ο λήπτης, δηλαδή ο δικαιούχος της συναλλαγματικής.

Λήπτης ονομάζεται ο πρώτος κομιστής της συναλλαγματικής, ενώ εκείνοι που αποκτούν τη συναλλαγματική με οπισθογράφηση λέγονται κομιστές.

Ενδέχεται η συναλλαγματική να περιλαμβάνει δύο πρόσωπα όταν ο εκδότης και ο λήπτης είναι το ίδιο πρόσωπο.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η περίπτωση αυτή είναι η πιο συνηθισμένη στις συναλλαγές.

Εκτός από τα παραπάνω πρόσωπα τα οποία παίρνουν μέρος στη συναλλαγματική και τα οποία χαρακτηρίζονται ως αναγκαία πρόσωπα, είναι δυνατό να εμφανισθούν και άλλα πρόσωπα τα οποία χαρακτηρίζονται ως μη αναγκαία. Αυτά είναι:

α) Οι οπισθογράφοι, δηλαδή τα πρόσωπα τα οποία (εγγυώνται) μεταβιβάζουν με οπισθογράφηση την απαίτησή τους από τη συναλλαγματική.

β) Οι τριτεγγυητές, δηλαδή τα πρόσωπα τα οποία εγγυώνται για ορισμένο πρόσωπο από αυτά που αναφέρονται στη συναλλαγματική, για ολόκληρο ή μέρος του ποσού της συναλλαγματικής.

γ) Οι παρεμβαίνοντες, δηλαδή πρόσωπα τα οποία σημειώνονται στη συναλλαγματική από τον εκδότη ή από τον οπισθογράφο ή από τον τριτεγγυητή και στα οποία ο κομιστής εντέλλεται να απευθυνθεί στην ανάγκη για πληρωμή ή για αποδοχή.

(ΣΤ) ΕΛΛΙΠΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ

Η συναλλαγματική από την οποία λείπει ένα ή περισσότερα τυπικά στοιχεία λέγεται ελλιπής. Η έλλειψη μπορεί να είναι αθέλητη, οπότε μιλούμε για ατελή συναλλαγματική ή να είναι ηθελημένη, δηλαδή ύστερα από συμφωνία οπότε μιλούμε για λευκή συναλλαγματική.

α) Ατελής συναλλαγματική είναι εκείνη από την οποία αθέλητα λείπει τυπικό στοιχείο ή τέθηκε στοιχείο παρά το νόμο. Έτσι η συναλλαγματική θα είναι ατελής όταν δε γράφηκε η λέξη συναλλαγματική στο κείμενο ή όταν δεν υπάρχει όνομα λήπτη ή πληρωτή ή μπήκε ως χρονολογία λήξεως η 31η Φεβρουαρίου.

Για την ατελή συναλλαγματική ο νόμος ορίζει ότι είναι άκυρη ως συναλλαγματική. Παρόλα αυτά ο νόμος καλύπτει την τυπική έλλειψη, αλλά μόνο σε τρεις περιπτώσεις:

1) Όταν δεν αναγράφεται ο χρόνος λήξεως η συναλλαγματική θεωρείται ότι είναι πληρωτέα εν όψει.

2) Όταν λείπει ο τόπος πληρωμής ως τέτοιος θεωρείται ο τόπος που αναγράφεται δίπλα στο όνομα του πληρωτή.

Αν όμως δίπλα στο όνομα του πληρωτή δεν σημειώνεται τόπος πληρωμής, η συναλλαγματική θεωρείται άκυρη.

3) Όταν λείπει ο τόπος εκδόσεως ως τέτοιος θεωρείται ο τόπος που σημειώνεται δίπλα από το όνομα του εκδότη.

Αν όμως δίπλα στο όνομα του εκδότη δε σημειώνεται τόπος εκδό-

σεως, η συναλλαγματική είναι άκυρη.

Αν μία συναλλαγματική είναι ατελής, αυτό εξετάζεται κατά το χρόνο της εκδόσεώς της. Μεταγενέστερη συμπλήρωση της αποτελεί πλαστογραφία. Η έλλειψη τυπικού στοιχείου εξετάζεται αυτεπάγγελτα και προβάλλεται από κάθε οφειλέτη εναντίον κάθε κομιστή.

β) Λευκή συναλλαγματική είναι εκείνη στην οποία λείπουν ένα ή περισσότερα από τα τυπικά στοιχεία που απαιτεί ο νόμος και τα οποία θα συμπληρωθούν ύστερα από συμφωνία, η οποία έγινε μεταξύ εκδότη και λήπτη της συναλλαγματικής μετά την έκδοσή της.

Η λευκότητα της συναλλαγματικής μπορεί να φθάσει μέχρι το σημείο να εκδοθεί συναλλαγματική που να περιέχει μόνο την υπογραφή του εκδότη, με μόνη τη διαφορά ότι πρέπει μεταξύ του εκδότη και του λήπτη να τηρηθούν οι συμφωνίες και η εντολή την οποία έδωσε ο εκδότης.

Η λευκή συναλλαγματική τη στιγμή που δίνεται στο λήπτη δεν είναι συναλλαγματική. Είναι κατά κάποιο τρόπο έμβρυο συναλλαγματικής. Γίνεται συναλλαγματική μόλις συμπληρωθεί οπότε παίρνει αναδρομική ισχύ.

(Ζ) ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΗΣΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ

Οπισθογράφηση ονομάζεται η πράξη που γίνεται στο πίσω μέρος της συναλλαγματικής από τον κάτοχό της. Με αυτή μεταβιβάζεται σε άλλο πρόσωπο η κυριότητα της συναλλαγματικής και τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτή.

Η οπισθογράφηση, καθώς το δηλώνει η λέξη γίνεται, συνήθως στο πίσω μέρος της συναλλαγματικής, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν μπορεί να γίνει και στο εμπρός μέρος.

Αν το πίσω μέρος της συναλλαγματικής είναι ανεπαρκές να περιλάβει όλες τις οπισθογραφήσεις, προσκολλάται σε αυτή τεμάχιο χαρτιού που λέγεται πρόσθεμα.

Για να αποφεύγονται καταβολιεύσεις ή απάτες, η προσκόλληση πρέπει να γίνεται με τρόπο ώστε να μην είναι δυνατή η αποκόλληση. Αυτή γίνεται με σφραγίδα ή υπογραφή η οποία καλύπτει και τα δύο μέρη.

Η συναλλαγματική είναι δυνατό να οπισθογραφηθεί σε οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο. Έτσι ο Β μπορεί να τη μεταβιβάσει στο Γ.

Η οπισθογράφιση, μπορεί να γίνει και υπέρ του εκδότη, του τριτεγγυητή, ακόμα και υπέρ του πληρωτή.

Όταν η οπισθογράφιση γίνει υπέρ του πληρωτή, αν και υπάρχει σύμπτωση στο ίδιο πρόσωπο της ιδιότητάς του δανειστή και οφειλέτη, δεν επέρχεται απόσβεση της ενοχής, γιατί ρητά ο νόμος επιτρέπει στον πληρωτή την οπισθογράφιση ξανά.

(2.1) ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΗΣΗ

α) Η οπισθογράφιση πρέπει να είναι απλή και καθαρή.

Οποιοσδήποτε όρος μπει κατά την οπισθογράφιση, θεωρείται ως να μην έχει γραφεί.

β) Η μερική οπισθογράφιση είναι άκυρη. Έτσι, αν το ποσό της συναλλαγματικής είναι 10.000 δρχ. και οπισθογραφηθεί για 5.000 δρχ., η οπισθογράφιση είναι άκυρη.

γ) Η οπισθογράφιση στον κομιστή ισχύει ως οπισθογράφιση "εν λευκώ".

(Ζ.2) ΕΙΔΗ ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΗΣΕΩΣ

Όσον αφορά τον τύπο έχουμε τρία είδη οπισθογραφήσεως:

α) Την πλήρη, η οποία πρέπει απαραίτητως να περιλαμβάνει:

1) Την υπογραφή αυτού που την οπισθογραφεί

2) Το όνομα του νέου δικαιούχου.

Εκτός από αυτά μπορεί να περιλαμβάνει και άλλα στοιχεία, π.χ. τη χρονολογία, την αιτία της οπισθογραφήσεως κ.λ.π.

Παραδείγματα πλήρους οπισθογραφήσεως

ι) Και αντί για μένα να πληρώσετε στον κ. Α.Β.

Πειραιάς 23η Μαΐου 1979

(Υπογραφή Α.Ανδρέου).

ίι) Και αντί για μένα να πληρώσετε σε διαταγή του κ. Α.Β.

(Υπογραφή Α. Ανδρέου).

β) Τη λευκή, από την οποία λείπει το όνομα του νέου δικαιούχου. Η λευκή οπισθογράφιση, η οποία περιέχει μόνο την υπογραφή αυτού που οπισθογραφεί, ονομάζεται λευκότητα.

Παραδείγματα λευκής οπισθογραφήσεως

ι) Και αντί για μένα να πληρώσετε στον κομιστή

Πειραιάς 23η Μαΐου 1979

(Υπογραφή Α.Ανδρέου)

ίι) Για οπισθογράφιση

(Υπογραφή Α. Ανδρέου)

Παράδειγμα λευκότητας οπισθογραφήσεως

(Υπογραφή Α. Ανδρέου).

Απλή υπογραφή η οποία μπαίνει στο εμπρός μέρος της συναλλαγματικής, εφόσον δεν προκύπτει τίποτα άλλο, θεωρείται ως τριτεγγύηση υπέρ του εκδότη.

Συνεπώς η λευκότετη οπισθογράφηση, για να είναι ισχυρή, πρέπει να γράφεται στο πίσω μέρος της συναλλαγματικής ή στο πρόσθεμα.

(Ζ.3) ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΜΙΣΤΗ Ο ΟΠΟΙΟΣ ΑΠΕΚΤΗΣΕ ΤΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΜΕ ΛΕΥΚΗ ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΗΣΗ.

Αν η οπισθογράφηση είναι λευκή, ο κομιστής δικαιούται, σύμφωνα με το νόμο:

- α) Να συμπληρώσει το λευκό, με το όνομα του ή με το όνομα άλλου προσώπου.
- β) Να οπισθογραφήσει τη συναλλαγματική με πλήρη ή λευκή οπισθογράφηση.
- γ) Να παραδώσει τη συναλλαγματική σε τρίτο, χωρίς να συμπληρώσει το λευκό και χωρίς να κάνει οπισθογράφηση.

(Ζ.4) ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΗΣΗΣ

Με την οπισθογράφηση μεταβιβάζονται:

- 1) Η κυριότητα του εγγράφου της συναλλαγματικής
- 2) Τα δικαιώματα που απορρέουν από τη συναλλαγματική
- 3) Η ευθύνη των προηγούμενων υπογραφών έναντι του κομιστή για τη μη αποδοχή και μη πληρωμή της συναλλαγματικής. Δηλαδή ο οπισθογράφος και οι πριν από αυτόν υπεύθυνοι ευθύνονται έναντι του νέου κομιστή για τη μη αποδοχή και πληρωμή της συναλλαγματικής από τον πληρωτή. Η ευθύνη όμως αυτή δημιουργείται με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχει αντιθετη συμφωνία, όπως θα δούμε αμέσως παρακάτω.

(2.5) ΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΤΗ ΚΑΙ ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΟΥ

Ο εκδότης και ο οπισθογράφος ευθύνονται για την αποδοχή και την πληρωμή της συναλλαγματικής. Και οι δύο όμως μπορούν να περιορίσουν την ευθύνη τους με τη ρήτρα χωρίς ευθύνη με τους εξής όρους:

α) Ο εκδότης μπορεί να απαλλαγεί μόνο από την ευθύνη για την αποδοχή, όχι όμως και για την πληρωμή, γιατί, σύμφωνα με το νόμο, κάθε ρήτρα με την οποία ο εκδότης απαλλάσσεται από την ευθύνη για την πληρωμή θεωρείται σαν να μην είναι γραμμένη.

β) Ο οπισθογράφος μπορεί κατά την οπισθογράφιση με τις ρήτρες "χωρίς ευθύνη", "χωρίς υποχρέωση", "χωρίς κίνδυνο" να απαλλαγεί τόσο για την αποδοχή όσο και για την πληρωμή. Η απαλλαγή αυτή ωφελεί μόνο τον οπισθογράφο, ο οποίος σημείωσε αυτή και όχι τους προηγούμενους ή μεταγενέστερους οπισθογράφους.

(2.6) Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΑΠΡΟΒΑΗΤΟΥ ΤΩΝ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ

Η αρχή αυτή προέκυψε από την ανάγκη της κατοχυρώσεως της κυκλοφοριακής δυνάμεως του εγγράφου της συναλλαγματικής. Αυτός που αποκτά τη συναλλαγματική πρέπει να είναι εξασφαλισμένος ότι δε θα του προβληθούν ενδεχομένως ενστάσεις που προκύπτουν από το πρόσωπο του οπισθογράφου του και οι οποίες είναι ξένες προς το περιεχόμενό της.

Σύμφωνα με το νόμο, τα πρόσωπα τα οποία ενάγονται λόγω ευθύνης τους από τη συναλλαγματική δεν μπορούν να αντιτάξουν ενάντια στον κομιστή τις ενστάσεις, οι οποίες στηρίζονται στις προσωπικές τους σχέσεις με τον εκδότη ή τους προηγούμενους κομιστές, εκτός αν ο κομιστής κατά την απόκτηση της συναλλαγματικής ενήρ-

γηση εν γνώσει προς βλάβη των συμφερόντων του οφειλέτη.

Επομένως δεν μπορούν να προβληθούν ενστάσεις κατά του τίτλου από αυτούς που ευθύνονται από τη συναλλαγματική, όταν ενάγονται εναντίον του νόμιμου και σαν καλής πίστεως θεωρούμενου κομιστή, εκτός αν προταθεί και αποδειχθεί ότι ο κομιστής κατά την απόκτηση της συναλλαγματικής ενήργησε εν γνώσει προς βλάβη του οφειλέτη.

Για να κάνουμε πιο σαφή την έννοια αυτής της αρχής, αναφέρουμε τα παρακάτω παραδείγματα:

1) Ο πληρωτής-αποδέκτης προτείνει την ένσταση του συμψηφισμού και ισχυρίζεται ότι ο τελευταίος οπισθογράφος του κομιστή του οφείλει χρηματικό ποσό ίσο με την ονομαστική αξία της συναλλαγματικής. Η ένσταση αυτή θα απορριφθεί, γιατί αφορά προσωπικές σχέσεις μεταξύ αυτού και του προηγούμενου κομιστή.

2) Ο Α εκβιάζεται από το Β και του αποδέχεται συναλλαγματική 50.000 δρχ. Αν ο Β εναγάγει τον Α για τη μη πληρωμή της συναλλαγματικής, τότε ο Α έγκυρα μπορεί να προτείνει την ένσταση ότι η αποδοχή του ήταν αποτέλεσμα βίας και να απαλλαγεί από την υποχρέωση πληρωμής.

Αν ο Β μεταβιβάσει με οπισθογράφηση τη συναλλαγματική στο Γ, ο οποίος αγνοεί ότι η αποδοχή είναι προϊόν βίας, τότε ο Γ θα προστατευθεί, από την αρχή του απροβλήτου των ενστάσεων και η ένσταση που θα υποβάλλει ο Α θα απορριφθεί, γιατί ο Γ είναι καλής πίστεως τρίτος.

Αντίθετα αν αποδειχθεί ότι ο Γ γνώριζε τον εκβιασμό του Α από τον Β, τότε η ένσταση που θα υποβληθεί από τον Α θα γίνει αποδεκτή, γιατί ο Γ είναι κακής πίστεως κομιστής.

(Ζ.7) ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΗΣΗ ΛΟΓΩ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Η οπισθογράφιση αυτή προέκυψε από την ανάγκη να εξυπηρετηθεί ο κομιστής, ιδίως στην περίπτωση που αδυνατεί να την εισπράξει αυτοπροσώπως. Συνήθης είναι σήμερα η οπισθογράφιση αυτή προς τις Τράπεζες, οι οποίες με τα υποκαταστήματά τους εισπράττουν τις συναλλαγματικές.

Στην περίπτωση αυτή γίνεται οπισθογράφιση, η οποία ονομάζεται οπισθογράφιση λόγω πληρεξουσιότητας.

π.χ. ο κομιστής της συναλλαγματικής κατοικεί στον Πειραιά και τόπος πληρωμής είναι η Αρτα. Επειδή ο Α δεν μπορεί να μεταβεί στην Αρτα, οπισθογραφεί τη συναλλαγματική λόγω πληρεξουσιότητας σε μια Τράπεζα ή σε ένα γνωστό του έμπορο που κατοικεί εκεί, για να τη νεισπράξει και να του αποστείλει τα χρήματα.

Από τα πιο πάνω γίνεται φανερό ότι η οπισθογράφιση αυτή δεν έχει σκοπό να μεταβιβάσει την κυριότητα της συναλλαγματικής, αλλά παρέχει μόνο δικαίωμα για είσπραξη απαιτήσεως. Η θέληση αυτή του οπισθογράφου πρέπει να προκύπτει σαφώς.

Οι φράσεις που χρησιμοποιούνται στην οπισθογράφιση λόγω πληρεξουσιότητας είναι "αξία για είσπραξη" ή "αξία για κάλυψη".

Με την οπισθογράφιση αυτή κύριος της συναλλαγματικής παραμένει αυτός που την οπισθογράφησε, ο δε νέος κομιστής είναι απλός πληρεξούσιος για την είσπραξη της απαιτήσεως.

(Ζ.8) ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΗΣΗ ΛΟΓΩ ΕΝΕΧΥΡΟΥ

Πολλές φορές όταν δανειζόμαστε χρήματα, δίνουμε ως ενέχυρο, αντί για κάθε άλλο κινητό πράγμα, μια συναλλαγματική. Έτσι αν ο Α οφείλει στον Β μπορεί αντί να του δώσει ραδιόφωνο ως

ενέχυρο να του δώσει μια συναλλαγματική, της οποίας είναι κομιστής.

Για το σκοπό αυτό μεταβιβάζει στο δανειστή τη συναλλαγματική με οπισθογράφηση η οποία ειδικότερα ονομάζεται οπισθογράφηση λόγω ενεχύρου.

Ο κομιστής δεν αποκτά κυριότητα στη συναλλαγματική, αλλά την παίρνει λόγω ενεχύρου.

Συνήθεις φράσεις που χρησιμοποιούνται στην οπισθογράφηση αυτή, είναι "αξία λόγω ενεχύρου", "αξία λόγω ασφάλειας".

(Ζ.9) ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΟΧΟΥ

Με την οπισθογράφηση η συναλλαγματική μεταβιβάζεται από πρόσωπο σε πρόσωπο. Στην περίπτωση αυτή όμως ποιός θεωρείται νόμιμος κομιστής της;

Σύμφωνα με το νόμο, νόμιμος κομιστής της συναλλαγματικής θεωρείται ο κάτοχος της, ο οποίος στηρίζει το δικαίωμά του σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων και αν ακόμη η τελευταία οπισθογράφηση είναι σε λευκή. Πρόκειται για τυπική νομιμοποίηση και όχι για ουσιαστική.

Είναι δυνατό ο κομιστής της συναλλαγματικής να νομιμοποιείται με αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων και συνεπώς να θεωρείται, σύμφωνα με το νόμο, νόμιμος κομιστής, αλλά να μην είναι συγχρόνως και ο πραγματικός δικαιούχος, ο κύριος δηλαδή της συναλλαγματικής.

Αυτό μπορεί να συμβεί όταν π.χ. ο Β κομιστής, έχασε την εν λευκώ συναλλαγματική, την οποία βρήκε ο Γ, ο οποίος την οπισθογράφησε στον Δ. Ο Δ είναι ο τυπικά νομιμοποιημένος, εκτός αν την απέκτησε με κακή πίστη ή αν κατά την απόκτηση διέπραξε βαρύ

πταίσμα, ενώ ο πραγματικός κύριος είναι ο Β.

Κατ' εξαίρεση συγχωρείται διακοπή των οπισθογραφήσεων, όταν ο κάτοχος πεθάνει και ο κληρονόμος αποκτήσει τη συναλλαγματική, όχι με οπισθογράφηση αλλά με βάση κληρονομικό δικαίωμα.

Ο νομιμοποιούμενος κομιστής δικαιούται να ζητήσει τη πληρωμή, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να αποδείξει ότι απέκτησε νόμιμα τη συναλλαγματική από τον Δ, ο Δ καλώς απέκτησε αυτή από τον Γ κ.ο.κ.

Ο καλής πίστεως οφειλέτης, ο οποίος καταβάλλει το ποσό της συναλλαγματικής στο νομιμοποιούμενο κομιστή της, απαλλάσσεται από κάθε ευθύνη.

Ο πληρωτής δηλαδή δεν οφείλει να εξετάσει αν ο Ε καλώς απέκτησε τη συναλλαγματική από τον Δ, ο Δ από τον Γ κ.ο.κ. Αυτός που πληρώνει κατά την λήξη της συναλλαγματικής είναι υποχρεωμένος να εξακριβώσει μόνο την κανονικότητα των οπισθογραφήσεων.

Επομένως αν πληρώσει στον τυπικά νομιμοποιούμενο κομιστή της συναλλαγματικής, απαλλάσσεται έστω και αν αυτός δεν είναι ο πραγματικός δικαιούχος.

(Η) ΑΠΟΔΟΧΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ

α) Ορισμός:

Αποδοχή συναλλαγματικής είναι η ανάληψη υποχρέωσης από τον οφειλέτη να την πληρώσει κατά τον χρόνο της πληρωμής. Με την αποδοχή ο πληρωτής αναλαμβάνει την υποχρέωση να πληρώσει το ποσό της συναλλαγματικής κι από τη στιγμή αυτή που θα υπογράψει τη συναλλαγματική λέγεται αποδέκτης. Επομένως πληρωτής και αποδέκτης είναι το ίδιο πρόσωπο.

Πριν από την αποδοχή ο πληρωτής είναι ξένος με τη συναλλαγματική και μόνο με την αποδοχή γίνεται άμεσος και οριστικός οφειλέτης.

β) Τύπος αποδοχής:

Η αποδοχή γίνεται πάνω στο έγγραφο της συναλλαγματικής και εκφράζεται, συνήθως με τη λέξη "Δεκτή" ή με οποιαδήποτε άλλη ανάλογη λέξη ή φράση. Ο αποδεχόμενος πρέπει να υπογράψει ιδιόχειρα.

Η απλή υπογραφή του πληρωτή, η οποία μπαίνει στο εμπρός μέρος της συναλλαγματικής, ισχύει ως αποδοχή. Η χρονολογία αποδοχής δεν είναι αναγκαία·κατ' εξαίρεση πρέπει να αναγραφεί χρονολογία αποδοχής στις εξής περιπτώσεις:

- 1) Όταν η συναλλαγματική είναι πληρωτέα μετά προθεσμία από την όψη.
- 2) Όταν από κάποιο υπεύθυνο από τη συναλλαγματική έχει ορισθεί ορισμένη προθεσμία για εμφάνιση.

γ) Τόπος και χρόνος αποδοχής:

Η αποδοχή ζητείται στην κατοικία του πληρωτή και όχι στον τόπο της πληρωμής. Η συναλλαγματική μπορεί να εμφανισθεί στον πληρωτή για αποδοχή από την ημέρα της εκδόσεως της μέχρι την ημέρα της λήξεως.

δ) Αρχές που διέπουν την αποδοχή:

Η αποδοχή πρέπει να είναι απλή και καθαρή. Αποδοχή για μέρος του ποσού της συναλλαγματικής είναι ισχυρή. Κάθε άλλη τροποποίηση ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής.

ε) Αποτελέσματα αποδοχής:

Με την αποδοχή ο πληρωτής γίνεται άμεσος υπεύθυνος από τη

συναλλαγματική και ενάγεται από οποιοδήποτε κομιστή τρία έτη από τη λήξη. Γι' αυτόν δεν απαιτείται η τήρηση της αρχής της επιμέλειας. Έτσι, αν λησμονήσει κάποιος συναλλαγματική και τη βρεί ύστερα από δύο μήνες από τη λήξη, έχει το δικαίωμα να εναγάγει τον αποδέκτη, αν δόθηκε αποδοχή, χωρίς άλλη προϋπόθεση. Το δικαίωμα αυτό υπάρχει για τρία χρόνια από την ημέρα της λήξεως, με τη διαφορά όμως ότι ο κομιστής θα έχει χάσει το δικαίωμα της αναγωγής.

στ) Η αποδοχή είναι δικαίωμα:

Η εμφάνιση για αποδοχή αποτελεί δικαίωμα του κομιστή, δηλαδή ο κομιστής έχει καταρχήν δικαίωμα να ζητήσει από τον πληρωτή την αποδοχή. Μπορεί όμως αν θέλει να περιμένει τη λήξη και να ζητήσει απευθείας την πληρωμή κατ' εξαίρεση η εμφάνιση για αποδοχή είναι υποχρεωτική.

- 1) Όταν ο εκδότης ή οπισθογράφος απαιτήσουν υποχρεωτική την εμφάνιση
- 2) Όταν η συναλλαγματική είναι πληρωτέα μετά προθεσμία από την όψη, οπότε ο κομιστής είναι υποχρεωμένος να την εμφανίσει μέσα σ' ένα χρόνο από την χρονολογία της εκδόσεώς της.

(θ) ΤΡΙΤΕΓΓΥΗΣΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ

Τριτεγγύηση είναι η εγγύηση που δίνει κάποιο πρόσωπο ότι η συναλλαγματική θα πληρωθεί κατά τη λήξη της. Το πρόσωπο αυτό ονομάζεται τριτεγγυητής.

Η τριτεγγύηση έχει σκοπό την παροχή ασφάλειας στον κομιστή της συναλλαγματικής ότι αυτή θα πληρωθεί κατά τη λήξη. Η τριτεγγύηση νομικά ενισχύει τη συναλλαγματική, οικονομικά όμως και

μάλιστα ψυχολογικά την εξασθενεί, γιατί η ύπαρξη τριτεγγυητή κλονίζει, κατά κάποιο τρόπο, την εμπιστοσύνη του εγγράφου, γιατί μαρτυρεί ότι η πληρωμή του δεν είναι βέβαιη και για τούτο αυτό αποφεύγεται στο εμπόριο.

Η τριτεγγύηση δεν δίνεται μόνο από τρίτο πρόσωπο, όπως αφήνεται να εννοηθεί από τη λέξη, αλλά και από οποιοδήποτε πρόσωπο που ευθύνεται από τη συναλλαγματική π.χ. του εκδότη, οπισθογράφου κλπ. Αυτή παρέχεται είτε από ένα μόνο πρόσωπο είτε από περισσότερα, τα οποία ονομάζονται συντριτεγγυητές και ευθύνονται μεταξύ τους αλληλέγγυα. Η τριτεγγύηση μπορεί να δοθεί για ολόκληρο ή και για μέρος μόνο του ποσού της συναλλαγματικής.

Η τριτεγγύηση γράφεται σε οποιαδήποτε όψη πάνω στη συναλλαγματική ή στο πρόσθεμα και εκφράζεται συνήθως με τις λέξεις "γιά τριτεγγύηση", "γιά ασφάλεια", "γιά εγγύηση" και σημειώνεται για λογαριασμό ποιού προσώπου δίνεται.

Όταν στην τριτεγγύηση δεν αναφέρεται το πρόσωπο για το οποίο δόθηκε αυτή, θεωρείται ότι δόθηκε γιά τον εκδότη. Απλή υπογραφή στο εμπρός μέρος της συναλλαγματικής ισχύει ως τριτεγγύηση, εκτός αν πρόκειται για υπογραφή του πληρωτή ή του εκδότη, ενώ αντίθετα απλή υπογραφή στο πίσω μέρος θεωρείται ως λευκότερη οπισθογράφιση.

Ο τριτεγγυητής ευθύνεται κατά τον ίδιο τρόπο που ευθύνεται και εκείνος για τον οποίο έδωσε την τριτεγγύηση. Επομένως αν αυτή δόθηκε υπέρ του αποδέκτη ευθύνεται όπως ο αποδέκτης, αν αυτή δόθηκε υπέρ του εκδότη ή ενός οπισθογράφου ευθύνεται όπως και αυτοί. Σύμφωνα με το νόμο, η υποχρέωση του τριτεγγυητή είναι ισχυρή και όταν η ενοχή για την οποία δόθηκε η εγγύηση είναι άκυρη για οποιαδήποτε αιτία, εκτός αν υπάρχει ελλάττωμα στον

τύπο. Έτσι ο τριτεγγυητής ευθύνεται αν έδωσε τριτεγγύηση για οπισθογράφο, ο οποίος υπόγραψε, αν και είναι ανίκανος. Αντιθέτα ο τριτεγγυητής δεν ευθύνεται αν αυτός για τον οποίο εγγυήθηκε υπόγραψε με σφραγίδα ή έντυπα, γιατί υπάρχει ελάττωμα στον τύπο της συναλλαγματικής.

Ο τριτεγγυητής ο οποίος πλήρωσε τη συναλλαγματική αποκτά όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτή εναντίον εκείνων που ενέχονται απέναντι στον τελευταίο "δυνάμει" της συναλλαγματικής. Έτσι αν τριτεγγυήθηκε για λογαριασμό τρίτου οπισθογράφου, όταν πληρώσει μπορεί να στραφεί εναντίον αυτού και εναντίον εκείνων οι οποίοι ενέχονται απέναντι στον τρίτο οπισθογράφο.

Ι. ΠΛΗΡΩΜΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ

Ο κομιστής της συναλλαγματικής είναι υποχρεωμένος να την εμφανίσει για πληρωμή στον τόπο της πληρωμής και μάλιστα εμπρόθεσμα.

Οι συναλλαγματικές που λήγουν εν όψει πρέπει να εμφανισθούν για πληρωμή μέσα σε ένα χρόνο από την έκδοση και μέσα στο ίδιο διάστημα πρέπει να συνταχθεί το διαρτυρικό. Οι συναλλαγματικές που λήγουν με τους τρεις άλλους τρόπους πρέπει να εμφανιστούν για πληρωμή την ημέρα που είναι πληρωτέες ή τις δύο επόμενες εργάσιμες ημέρες. Οι μη εργάσιμες ημέρες δεν λαμβάνονται υπόψη και είναι οι ημέρες πλήρους αργίας των Δημοσίων Υπηρεσιών. Το χρονικό διάστημα των δύο εργάσιμων ημερών έχει τεθεί από το νόμο για το συμφέρον του κομιστή και όχι του πληρωτή. Συνεπώς ο κομιστής μπορεί να ζητήσει την εξόφληση της συναλ-

λαγματικής ή την ημέρα της λήξης ή τη νεπόμενη ημέρα, ή την μεθεπόμενη.

Ο πληρωτής οφείλει να πληρώσει αμέσως μόλις του ζητηθεί η πληρωμή, γιατί, αν αρνηθεί ο κομιστής έχει το δικαίωμα να διαμαρτυρήσει την συναλλαγματική και την ίδια ακόμα την ημέρα της λήξεως, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να περιμένει τις δύο εργάσιμες ημέρες. Επομένως ο χρόνος λήξεως και ο χρόνος πληρωμής διαφέρουν, γιατί ο χρόνος λήξεως είναι μια ημέρα (η ημέρα λήξεως), ενώ ο χρόνος πληρωμής είναι τρεις μέρες (η ημέρα λήξεως και οι δύο επόμενες εργάσιμες ημέρες).

Τόπος πληρωμής μπορεί να είναι η κατοικία του πληρωτή ή η κατοικία τρίτου. Π.χ. το υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζας στο Κερασίσι.

Ο πληρωτής αφού πληρώσει τη συναλλαγματική, έχει δικαίωμα να απαιτήσει από τον κομιστή να του την παραδώσει εξοφλημένη. Ο κομιστής κατά τη λήξη δεν μπορεί να αρνηθεί μερική εξόφληση της συναλλαγματικής. Είναι υποχρεωμένος να πάρει το ποσό που του προσφέρεται και να συντάξει διαμαρτυρικό για το υπόλοιπο. Ο πληρωτής που πληρώνει τη συναλλαγματική στη λήξη της απαλλάσσεται με δύο προϋποθέσεις:

- α) Όταν πληρώνει κομιστή, ο οποίος στηρίζει το δικαίωμα του σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων.
- β) Εφόσον δε διατελεί σε δόλο ή βαριά αμέλεια.

Επομένως ο πληρωτής είναι υποχρεωμένος να εξακριβώσει μόνο την κανονικότητα της συνέχειας των οπισθογραφήσεων. Αρα καλώς γίνεται η πληρωμή σε πλαστογράφο ή σε ανίκανο πρόσωπο. Ο πληρωτής όμως δεν απαλλάσσεται από την ευθύνη αν γνώριζε ή από βαριά αμέλεια, δεν γνώριζε ότι η υπογραφή ήταν πλαστή.

Ετσι ο πληρωτής διαπράττει βαριά αμέλεια, όταν, αν και είχε αμφιβολίες για τη γνησιότητα της τελευταίας οπισθογραφήσεως, δεν απευθύνθηκε, έστω και τηλεφωνικά, στον οπισθογράφο αυτό, για να πληροφορηθεί σχετικά.

Το ίδιο, αν πληρώσει κομιστή, που φαίνεται πρόδηλα να έχει ηλικία πολύ μικρότερη από το 21ο έτος, χωρίς παραπέρα έρευνα.

Ο κομιστής που δεν εμφάνισε τη συναλλαγματική στο χρόνο της λήξεως για πληρωμή, δεν μπορεί πιά να συντάξει διαμαρτυρικό για τη μη πληρωμή και χάνει το δικαίωμα της αναγωγής. Ο αποδέκτης όμως ευθύνεται έστω και αν δεν εμφανίστηκε εμπρόθεσμα ο κομιστής ή δεν συντάχθηκε διαμαρτυρικό.

Αν δεν εμφανισθεί ο κομιστής για πληρωμή στη λήξη της συναλλαγματικής, ο οφειλέτης έχει δικαίωμα να καταθέσει το ποσό στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με έξοδα και κίνδυνο του κομιστή.

(Κ) ΑΝΑΓΩΓΗ

Αναγωγή ονομάζεται η στροφή που κάνει ο κομιστής κατά των οπισθογράφων, τον εκδότη ή των τριτεγγυητών σε περίπτωση που ο πληρωτής αρνηθεί να αποδεχθεί ή να πληρώσει τη συναλλαγματική.

Προϋπόθεση της αναγωγής για πληρωμή είναι η τήρηση της αρχής της επιμέλειας από τον κομιστή, δηλαδή ο κομιστής της συναλλαγματικής πρέπει:

- Να την εμφανίσει εμπρόθεσμα για αποδοχή ή πληρωμή.
- Να συντάξει εμπρόθεσμα διαμαρτυρικό.

Όταν δεν τηρηθούν οι παραπάνω δύο προϋποθέσεις, τότε ο κομισ-

τής χάνει το δικαίωμα της αναγωγής.

Η απώλεια αυτή του δικαιώματος της αναγωγής ονομάζεται έκπτωση.

Η αναγωγή ασκείται:

- 1) Στη λήξη, αν δεν πληρώθηκε η συναλλαγματική.
- 2) Πριν από τη λήξη, αλλά μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις που αναφέρονται στο νόμο, π.χ. σε ολική ή μερική άρνηση αποδοχής, σε περίπτωση πτωχέυσεως του πληρωτή αποδέκτη κ.λ.π.

Ο κομιστής ο οποίος δεν πληρώθηκε στη λήξη της συναλλαγματικής, μπορεί να απαιτήσει από εκείνον έναντι του οποίου ασκεί την αναγωγή.

- Το ποσό της συναλλαγματικής.
- Το νόμιμο τόκο στο οφειλόμενο ποσό από την ημέρα λήξης.
- Τα έξοδα διαμαρτυρήσεως.
- Τα έξοδα ειδοποιήσεως.
- Τα δικαστικά έξοδα.

Αυτός που πληρώνει λόγω αναγωγής μπορεί να απαιτήσει από αυτούς που ευθύνονται απέναντί του:

- Ολόκληρο το ποσό που πλήρωσε.
- Τους νόμιμους τόκους του παραπάνω ποσού από την ημέρα που το κατέβαλε.
- Τα έξοδα που έγιναν από αυτόν.

Κάθε υπόχρεος κατά του οποίου ασκείται αναγωγή, μπορεί να απαιτήσει κατά την πληρωμή να του παραδοθούν η συναλλαγματική, το διαμαρτυρικό και εξοφλημένος λογαριασμός κάθε οπισθογράφος, όταν πληρώσει τη συναλλαγματική μπορεί να διαγράψει την οπισθογράφηση του, καθώς και τις υπογραφές των επομένων οπισθογράφων.

Ο κομιστής, πριν ασκήσει το δικαίωμα της αναγωγής, οφείλει να

ειδοποιήσει μέσα σε τέσσερις εργάσιμες ημέρες από την ημέρα του διαμαρτυρικού, τον οπισθογράφο του και τον εκδότη, καθώς επίσης και τους τριτεγγυητές τους, εφόσον υπάρχουν κάθε οπισθογράφος, μέσα σε προθεσμία δύο εργάσιμων ημερών από την ημέρα που πήρε την ειδοποίηση, οφείλει να ειδοποιήσει τον οπισθογράφο του για να σημειώσει τα ονόματα και τις διευθύνσεις αυτών που έκαναν τις προηγούμενες ειδοποιήσεις. Η ίδια διαδικασία πρέπει να τηρηθεί από όλους επόμενους οπισθογράφους μέχρι να ειδοποιηθεί ο εκδότης. Ο εκδότης επομένως ειδοποιείται δύο φορές, τόσο από τον κομιστή, όσο και από τον πρώτο οπισθογράφο. Η ειδοποίηση γίνεται με οποιοδήποτε τρόπο με απλή επιστολή ή με επιστροφή της συναλλαγματικής.

Η προθεσμία θεωρείται ότι τηρήθηκε, αν η επιστολή η οποία περιέχει την ειδοποίηση παραδόθηκε στο ταχυδρομείο μέσα στην προθεσμία που αναφέραμε παραπάνω.

Η μη εμπρόθεσμη ειδοποίηση δεν συνεπάγεται απώλεια του δικαιώματος της αναγωγής, αλλά, ενδεχομένως, υποχρέωση για αποζημίωση για τη ζημιά η οποία προξενήθηκε από την απώλειά του.

(Α) ΕΠΙΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ

Ετσι λέγεται η νέα συναλλαγματική που εκδίδει αυτός που έχει δικαίωμα αναγωγής για να πληρωθεί από κάποιον από αυτούς που ευθύνονται προς αυτόν. Η επισυναλλαγματική είναι πάντα πληρωτέα "εν όψει".

Για να είναι έγκυρη, πρέπει να περιέχει όλα τα στοιχεία κάθε συναλλαγματικής, όπως αυτά ορίζονται από το νόμο.

Η ονομαστική της αξία είναι ίση προς το ποσό της συναλλαγμα-

τικής που έληξε και δεν πληρώθηκε, προσαυξημένη με τους νομικούς τόκους από την ημέρα της λήξεώς της συναλλαγματικής μέχρι την ημέρα της εκδόσεως της επισυναλλαγματικής, τα έξοδα διαμαρτυρήσεως, ειδοποιήσεως και τα τέλη χαρτοσήμου της.

Στην επισυναλλαγματική επισυνάπτει ο εκδότης της και λογαριασμό, ο οποίος περιλαμβάνει αναλυτικά, την ονομαστική αξία της συναλλαγματικής που δεν πληρώθηκε, τα έξοδα διαμαρτυρήσεως, τους τόκους, τα έξοδα προεξοφλήσεως της επισυναλλαγματικής και το χαρτόσημό της.

(Μ) ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ

Όλα τα πρόσωπα που παίρνουν μέρος στη συναλλαγματική, δηλαδή ο εκδότης, ο αποδέκτης, οι οπισθογράφοι και οι τριτεγγυητές, ευθύνονται αλληλέγγυα απέναντι στον κομιστή της, η ευθύνη τους όμως είναι διαφορετική.

Γι αυτό και διακρίνονται:

- Σε άμεσα υπεύθυνα πρόσωπα.
- Σε από αναγωγή υπεύθυνα πρόσωπα.

Άμεσα υπεύθυνα πρόσωπα είναι ο αποδέκτης και ο τριτεγγυητής του. Από αναγωγή υπεύθυνα πρόσωπα είναι ο εκδότης, οι οπισθογράφοι και οι τριτεγγυητές τους.

Τα άμεσα υπεύθυνα πρόσωπα ευθύνονται απέναντι στον κομιστή και χωρίς τη σύνταξη διαμαρτυρικού, ενώ τα από αναγωγή, εφόσον ο κομιστής τηρήσει την αρχή της επιμέλειας.

Ο κομιστής μπορεί να εναγάγει όλα τα πρόσωπα αυτά ατομικά ή ομαδικά, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να τηρήσει ορισμένη σειρά κατά την αναγωγή.

Ετσι ο κομιστής μπορεί να εναγάγει πρώτα το δεύτερο οπισθογράφο και ύστερα τον πέμπτο. Αν εναγάγει τον αποδέκτη και αυτός πληρώσει, απαλλάσσονται οι υπεύθυνοι από αναγωγή.

7.15 Διαμαρτυρικό

Το διαμαρτυρικό είναι δημόσιο έγγραφο το οποίο συντάσσεται από συμβολαιογράφο, χωρίς την παρουσία μαρτύρων. Με αυτό βεβαιώνεται κατά τρόπο πανηγυρικό και επίσημα η άρνηση της αποδοχής ή πληρωμής της συναλλαγματικής.

Υπάρχουν δύο κυρίως είδη διαμαρτυρικών: το διαμαρτυρικό για μη αποδοχή και το διαμαρτυρικό για μη πληρωμή της συναλλαγματικής.

α) Διαμαρτυρικό για μη αποδοχή.

Αυτό συντάσσεται στον τόπο κατοικίας του πληρωτή σε περίπτωση που δε θα γίνει η συναλλαγματική δεκτή από μέρος του πληρωτή και μεθα στην προθεσμία που τάχθηκε για την εμφάνιση και αποδοχή της. Η σύνταξη του διαμαρτυρικού αυτού δεν είναι απαραίτητη, γιατί μπορούμε να αναμείνουμε τη λήξη και σε περίπτωση που δεν πληρωθεί η συναλλαγματική να συντάξουμε διαμαρτυρικό για τη μη πληρωμή. Υποχρεωτικά όμως πρέπει να συνταχθεί διαμαρτυρικό για μη αποδοχή, όταν η συναλλαγματική λήγει μετά απόπροθεσμία από την όψη.

Αποκλείεται η σύνταξη διαμαρτυρικού για τη μη αποδοχή στις παρακάτω περιπτώσεις:

- 1) Αν απαγορεύθηκε η εμφάνιση προς αποδοχή της συναλλαγματικής.
- 2) Αν όλοι οι υπεύθυνοι από αναγωγή σημείωσαν στη συναλλαγματική τη ρήτρα "χωρίς ευθύνη τους" σε περίπτωση μη αποδοχής.

3) Αν σημειώθηκε από τον εκδότη η ρήτρα "ανέξοδος επιστροφή".

β) Διαμαρτυρικό για μη πληρωμή.

Είναι το συνηθέστερο στην πράξη. Αυτό συντάσσεται στον τόπο της πληρωμής, ο οποίος, σύμφωνα με το νόμο, μπορεί να είναι διαφορετικός από την κατοικία του πληρωτή. Το διαμαρτυρικό για τη μη πληρωμή συντάσσεται είτε την ημέρα που είναι πληρωτέα η συναλλαγματική ή σε μια από τις δύο επόμενες εργάσιμες ημέρες.

Επομένως η προθεσμία για τη σύνταξη του διαμαρτυρικού είναι τρεις ημέρες, από τις οποίες η πρώτη είναι η ημέρα της λήξεως, αλλά όταν αυτή είναι από το νόμο εορτάσιμη, πρώτη ημέρα είναι η επόμενη εργάσιμη ημέρα.

Δεν απαιτείται η σύνταξη του διαμαρτυρικού αυτού στις παρακάτω περιπτώσεις:

- 1) Όταν συντάχθηκε τέτοιο για μη αποδοχή.
- 2) Όταν ο πληρωτής πτώχευσε.
- 3) Όταν η σύνταξη του διαμαρτυρικού δεν έγινε δυνατή από ανώτερη βία, η οποία διάρκεσε περισσότερο από 30 ημέρες π.χ. σεισμός κ.λ.π.
- 4) Όταν σημειώθηκε στη συναλλαγματική η ρήτρα "χωρίς σύνταξη διαμαρτυρικού", ή "ανέξοδη επιστροφή".

Περιεχόμενο διαμαρτυρικού

Το διαμαρτυρικό πρέπει να περιέχει τα στοιχεία κάθε δημόσιου εγγράφου και μάλιστα τον τόπο και χρόνο.

Ειδικότερα πρέπει να περιέχει:

- α) Το όνομα εκείνου που έδωσε την εντολή για διαμαρτύρηση.

- β) Το όνομα εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται ο συμβολαιογράφος να αποδεχθεί ή πληρώσει.
- γ) Τα διάφορα περιστατικά κατά τη μετάβαση του συμβολαιογράφου στον τόπο αποδοχής ή πληρωμής δηλαδή πιά πρόσωπο βρήκε, τι του είπε κ.λ.π.
- δ) Πιστή αντιγραφή του τίτλου και από τις δύο πλευρές.

Η ρήτρα "ανέξοδη επιστροφή"

Ο κομιστής συναλλαγματικής μπορεί να απαλλαγεί από τη σύνταξη διαμαρτυρικού για τη μη αποδοχή ή για τη μη πληρωμή με τη ρήτρα "ανέξοδη επιστροφή" ή "χωρίς τη σύνταξη διαμαρτυρικού" ή με άλλη ισοδύναμη φράση. Στην περίπτωση αυτή η μη σύνταξη διαμαρτυρικού από τον κομιστή δε συνεπάγεται την απώλεια του δικαιώματός του για αναγωγή.

Τη ρήτρα αυτή μπορεί να αναγράψει ο εκδότης, ο οπισθογράφος και ο τριτεγγυητής. Δεν μπορούν να την αναγράψουν ο αποδέκτης και ο τριτεγγυητής του, γιατί αυτοί ως άμεσοι υπεύθυνοι ευθύνονται απέναντι στον κομιστή και χωρίς τη σύνταξη διαμαρτυρικού.

Η ρήτρα αναγράφεται στη συναλλαγματική σε οποιοδήποτε μέρος της, όχι όμως στο πρόσθεμα, και υπογράφεται από αυτόν που τη θέτει. Αν τεθεί όμως στο κείμενο της συναλλαγματικής δεν απαιτείται ιδιαίτερη υπογραφή.

Η ρήτρα για την απαλλαγή από τη σύνταξη του διαμαρτυρικού δεν απαλλάσσει τον κομιστή ούτε από την υποχρέωση που έχει να εμφανίσει τον τίτλο για αποδοχή ή για πληρωμή, ούτε από τις νόμιμες ειδοποιήσεις των υπευθύνων από τη συναλλαγματική.

7.16 Συναλλαγματική ευκολίας

Οι συναλλαγματικές εκδίδονται συνήθως με την εκυκαιρία πωλήσεως εμπορευμάτων επί πίστωση και παρέχεται έτσι στον αγοραστή προθεσμία πληρωμής του τιμήματος. Ο πωλητής, εκδότης της συναλλαγματικής, είναι συνήθως έμπορος χονδρικής πωλήσεως ή βιομήχανος, ο δε αγοραστής, αποδέκτης της συναλλαγματικής είναι έμπορος χονδρικής ή λιανικής πωλήσεως. Οι συναλλαγματικές αυτές αντιπροσωπεύουν τίμημα εμπορεύματος που πωλήθηκε με πίστωση επί προθεσμία και έχουν εξασφαλισμένη την πληρωμή τους από την πώληση του εμπορεύματος στον τελικό καταναλωτή. Έχουν κατά κάποιο τρόπο το **αντίκρουσμά τους**.

Στην πράξη όμως παρουσιάζονται περιπτώσεις εκδόσεως συναλλαγματικών μεταξύ εμπόρων, χωρίς να έχει γίνει πραγματική πράξη αγοραπωλησίας. Απλώς διευκολύνει ο ένας τον άλλο με υπογραφή συναλλαγματικής για την εξεύρεση χρηματικών μέσων. Αυτό γίνεται ως εξής: Ο Α που έχει ανάγκη χρημάτων π.χ. 50.000 δρχ. εκδίδει συναλλαγματική σε βάρος του Β, ο οποίος την αποδέχεται. Ο Α τη συναλλαγματική αυτή την προσκομίζει σε μια Τράπεζα, η οποία προεξοφλεί και του καταβάλλει την παρούσα αξία. Ο Β αποδέχθηκε τη συναλλαγματική αυτή όχι γιατί αγόρασε εμπορεύματα με πίστωση από τον Α, αλλά για να τον διευκολύνει. Είναι όμως δυνατό και Ο Β να έχει ανάγκη από χρήματα, οπότε εκδίδει συναλλαγματική σε βάρος του Α ίσης ονομαστικής αξίας, την οποία αποδέχεται αυτός για να διευκολύνει τον Β. Αυτές οι συναλλαγματικές ονομάζονται συναλλαγματικές ευκολίας.

Επομένως συναλλαγματική ευκολίας είναι εκείνη η οποία υπογράφεται από τον αποδέκτη απλώς για χρηματική διευκόλυνση του

λήπτη, χωρίς να υπάρχει πραγματική απαίτηση του ενός από τον άλλο, δηλαδή πρόβλεψη, όπως λέγαμε.

Πρόβλεψη επομένως λέγεται η απαίτηση που έχει ο εκδότης κατά του πληρωτή, με την οποία τον διατάζει να πληρώσει το ποσό που αναγράφεται στη συναλλαγματική.

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΟΥΣ

Ολες σχεδόν οι επιχειρήσεις ανεξάρτητα του είδους των εργασιών, του μεγέθους, του σκοπού και της μορφής τους, διενεργούν σήμερα συναλλαγές με γραμμάτια και κυρίως με συναλλαγματικές.

Εδώ πρέπει να επισημάνουμε ότι στην πράξη δεν συναντάμε πλέον τα γράμματα παρά μόνο τις συναλλαγματικές.

Παρόλα αυτά ο λογαριασμός που έχει επικρατήσει και χρησιμοποιείται μέχρι και σήμερα είναι "Γραμμάτια πληρωτέα" ή "γραμμάτια εισπρακτέα" και σε καμιά περίπτωση "Συν/κές εισπρακτέες" ή "Συν/κές πληρωτέες".

Για αυτό το λόγο η λογιστική των γραμματίων και συναλλαγματικών έχει μια ιδιαίτερη σημασία, δάνεια συνάπτονται και χορηγούνται από τις επιχειρήσεις με συναλλαγματικές, Αγοραπωλησίες εμπορευσίμων και άλλων αγαθών, διενεργούνται με έγγραφο υπόσχεση, όπως επίσης για παροχή υπηρεσιών εκδίδονται συναλλαγματικές.

Οι Τράπεζες χορηγούν δάνεια προεξοφλώντας γραμμάτια, εισπράτουν τα γραμμάτια των πελατών τους έναντι προμήθειας κ.λ.π. Συναλλαγματικές τρίτων ευρίσκονται στο χαρτοφυλάκιο των επι-

χειρήσεων για είσπραξη ή για φύλαξη. Για το λόγο αυτό καλούμαι τη λογιστική να μας δώσει τρόπους παρακολούθησης των πράξεων αυτών, έτσι ώστε να έχουμε μια πλήρη ενημέρωση της Διοίκησης και Διαχείρισης στην θέση και στην τήρηση των γραμματίων και συναλλαγματικών.

Μεταξύ των γραμματίων και των συναλλαγματικών υπάρχουν τυπικές διαφορές στην ουσία όμως τα ίδια δικαιώματα και οι ίδιες υποχρεώσεις απορρέουν από τα έγγραφα αυτά και για αυτό τα παρακολουθούμε λογιστικά με τους ίδιους λογαριασμούς.

Οι συναλλαγές που αφορούν τα γραμμάτια και τις συναλλαγματικές αναγράφονται στους εξής κυρίως λογαριασμούς:

- 1) "Γραμμάτια εισπρακτέα".
- 2) "Γραμμάτια πληρωτέα".
- 3) "Γραμμάτια εν καθυστερήσει ή Διαμαρτυρηθέντα".
- 4) "Γραμμάτια παρά τρίτους ή τράπεζα "Χ" για είσπραξη".
- 5) "Γραμμάτια Μεταβιβασθέντα".
- 6) "Γραμμάτια τρίτων - Δικαιούχοι Γραμματίων".

- Ο λογαριασμός "Γραμμάτια εισπρακτέα" είναι: λογαριασμός του ενεργητικού, κατά την λειτουργία του δεν παρουσιάζει δυσκολίες Χρεώνεται: με τις αυξήσεις των γραμματίων και πιστώνεται: με τις ελαττώσεις αυτών. Εμφανίζει χρεωστικό υπόλοιπο ή θα είναι εξισωμένος.

Λέγεται και λογαριασμός "εξ αντικρυζομένων χρεωπιστώσεων", μια και χρεώνεται και πιστώνεται με την ονομαστική αξία των γραμματίων και συναλλαγματικών.

- Ο λογαριασμός "Γραμμάτια πληρωτέα" είναι: λογαριασμός του παθητικού, λειτουργεί όπως όλοι οι λογαριασμοί του παθητικού πιστώνεται: με τις αυξήσεις των υποχρεώσεων της επιχείρησης με

έγγραφο υπόσχεση και "χρεώνεται": με τις ελαττώσεις αυτών. Εμφανίζει πιστωτικό υπόλοιπο ή θα είναι εξισωμένος είναι και αυτός λογαριασμός "εξ αντικρουζομένων χρεωπιστώσεων".

- Ο λογαριασμός "Γραμμάτια εν καθυστερήσει ή Διαμαρτυρηθέντα": Είναι λογαριασμός του ενεργητικού. Χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των γραμματίων εκείνων, που είμαστε κομιστές και δικαιούχοι και που θα πληρώθηκαν κατά τη λήξη τους.

Χρεώνεται: με την ονομαστική αξία και με τα έξοδα διαμαρτύρησης αν έχει γίνει διαμαρτύρηση, με τια δικαστικά έξοδα και με τους τόκους υπερημερίας.

Πιστώνεται: με την είσπραξη των παραπάνω δικαιωμάτων.

Σε περίπτωση που ανανεωθεί με καινούργιο γραμμάτιο θα χρεώσουμε τον λογαριασμό "Γραμμάτια εισπρακτέα" και θα πιστώσουμε τον λογαριασμό "Γραμμάτια εν καθυστερήσει"

Και η ονομαστική αξία του νέου γραμματίου θα είναι μεγαλύτερη από εκείνο που διαμαρτυρήθηκε γιατί θα περιλαμβάνει όλα τα προαναφερόμενα έξοδα.

Στην περίπτωση απώλειας των απαιτήσεων θα χρεώσουμε το λογαριασμό "Ζημιές από γραμμάτια εν καθυστερήσει και θα πιστώσουμε τον λογαριασμό "Γραμμάτια εν καθυστερήσει".

Είναι δευτεροβάθμιος λογαριασμός που ανήκει στον πρωτοβάθμιο λογαριασμό γραμμάτια εισπρακτέα με βάση το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο.

Το ίδιο και ο λογαριασμός "Γραμμάτια πληρωτέα διαμαρτυρηθέντα" που είναι όμως λογαριασμός του παθητικού.

- Ο λογαριασμός "Γραμμάτια παρά τρίτους" ανοίγεται για την παρακολούθηση των γραμματίων και συναλλαγματικών που έχουν δοθεί στους τρίτους (τράπεζες κ.λ.π.) για να εισπράξουν για

λογαριασμό της επιχείρησης. Αυτό κάνουν συνήθως οι έμποροι, βιομήχανοι, βιοτέχνες και λοιποί επαγγελματίες που είναι κάτοχοι γραμματίων και συναλλαγματικών των οποίων ο τόπος πληρωμής βρίσκεται σε άλλη πόλη.

Αναθέτουν την είσπραξη τους σε μια τράπεζα. Η τράπεζα αναλαμβάνει την είσπραξη που γίνεται εύκολα με τα υποκαταστήματα της.

Εκείνος που παραδίδει τα γραμμάτια για είσπραξη θα χρεώσει: τον λογαριασμό του ενεργητικού "Γραμμάτια παρά τη Τράπεζα "Χ" διά είσπραξη" και θα πιστώσει: τον λογαριασμό "Γραμμάτια εισπρακτέα".

Όταν θα εισπράξει το ποσό του γραμματίου θα χρεώσει τον λογαριασμό "Τράπεζα "Χ"" με το ονομαστικό ποσό του γραμματίου και θα πιστώσει τον λογαριασμό "Γραμμάτια παρά τη Τράπεζα "Χ" διά είσπραξη". Στην συνέχεια θα καταχωρήσει και την προμήθεια που δικαιούται η τράπεζα με χρέωση του λογαριασμού "χρηματοοικονομικά έξοδα" και πίστωση του λογαριασμού "Τράπεζα "Χ"" με το ποσό της προμήθειας.

Η τράπεζα "Χ" που αναλαμβάνει την είσπραξη του γραμματίου για λογαριασμό του πελάτη της θα δημιουργήσει ένα ζευγάρι λογαριασμών τάξεως "Γραμμάτια τρίτων για είσπραξη" και "Δικαιούχοι Γραμματίων για είσπραξη". Μετά την είσπραξη η τράπεζα θα χρεώσει το λογαριασμό "Ταμείο" ή τον τρεχούμενο λογαριασμό του υποκαταστήματος που μεσολαβεί και θα πιστώσει τον λογαριασμό του δικαιούχου - πελάτη.

Συγχρόνως με αντίθετη εγγραφή (αντιλογισμός) θα κινήσει τους λογαριασμούς τάξεως για να εξισωθούν. Η αμοιβή της θα κατα-

χωρηθεί στην πίστωση του λογαριασμού "Χρηματοοικονομικά έσοδα"

- Ο λογαριασμός "Γραμμάτια Μεταβιβασθέντα" είναι αντίθε-
τος λογαριασμός του λογαριασμού "Γραμμάτια εισπρακτέα"

Πιστώνεται: Όταν μεταβιβάζουμε γραμμάτια στους τρίτους (τράπε-
ζα κ.λ.π.) π.χ. Στην περίπτωση προεξόφλησης, προκειμένου να τα
παρακολουθήσουμε μέχρι την πληρωμή τους αφού και για την πληρω-
μή τους ακόμη είμαστε εμείς συνυπεύθυνοι με τον πληρωτή.

Με την πληρωμή εκ μέρους των υπόχρεων και την είσπραξη τους
από τις τράπεζες γίνεται η μεταφορά τους στον λογαριασμό "Γραμ-
μάτια εισπρακτέα". Αν τα μεταβιβασμένα και προεξοφλημένα γραμ-
μάτια δεν παρακολουθούνται με τους αντίστοιχους λογαριασμούς
τότε η επιχείρηση, όταν δίνει τέτοια γραμμάτια πιστώνει απευ-
θείας το λογαριασμό "γραμμάτια εισπρακτέα". Στην περίπτωση αυ-
τή η επιχείρηση θα παρακολουθεί με λογαριασμούς τάξεις. Οι λο-
γαριασμοί που θα κινηθούν θα είναι στη μεταβίβαση ή προεξόφλη-
ση, θα χρεωθεί ο 02.20 ή 02.21 με πίστωση του 06.20 ή 06.21
στη λήξη τους θα γίνει η αντίστροφη εγγραφή.

Τέλος επισημαίνουμε ότι κάθε τράπεζα έχει αυτόνομο λογιστικό
σχέδιο, και οι εγγραφές που αναφέρονται στις τράπεζες έχουν γί-
νει κατά την ελεύθερη επιλογή μας.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ

Λογιστικές εγγραφές

A] Δάνειο με υπογραφή γραμματίου

Παράδειγμα:

1-3-85 Ο Αστερίου δανείζεται χρήματα από τον Ελευθε-

ρίου 20.000 δρχ. με υπογραφή γραμματίου Νο5 λήξεως 6 μηνών και με τόκο 10% ονομαστικής αξίας 22.000 δρχ.

31-8-85 εξοφλείται το γραμμάτιο Νο5 κανονικά.

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΑΣΤΕΡΙΟΥ - ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΗ

				1/3	
1)	38	Χρηματικά διαθέσιμα		20.000	
	00	Ταμείο			
	00	<u>Μετρητά</u>	<u>20.000</u>		
	65	Τόκοι & συναφή έξοδα		2.000	
	06	Τόκοι & έξοδα λοιπ.βρ.υπ.			
	00	<u>Τόκοι χρεωστικοί</u>	<u>1.000</u>		
	51	Γραμμάτια πληρωτ.			22.000
	00	Γραμμάτια πληρωτ.δρχ.			
	00	<u>Γραμματ.πληρω.σε δρχ.</u>	<u>22.000</u>		
		Λήψιφανείου γραμμ. Νο5			
2)					
	51	Γραμμάτια πληρωτέα		22.000	
	00	Γραμμάτια πληρ. σε δρχ			
	00	<u>Γραμ.πληρ. σε δρχ.</u>	<u>22.000</u>		
	38	Χρηματικά διαθέσιμα			22.000
	00	Ταμείο			
	00	<u>μετρητά</u>	<u>22.000</u>		
		Εξόφληση γραμ. Νο 5			

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ-ΠΙΣΤΟΔΟΤΗ

1)		1/3			
31			Γραμμάτια Εισπρακτέα		22.000
	00		Γραμμάτια στο χαρταφυλάκι		
		00	<u>Γραμμάτια στο χαρταφυλάκι</u>	22.000	
38			χρημ.διαθέσιμα		20.000
	00		ταμείο		
		00	<u>Μετρητά</u>	20.000	
76			Εσοδα κεφαλαίων		2.000
	02		Δουλ.τόκοι γραμ.εισ.		
		00	<u>τόκοι πιστωτικοί</u>	<u>2.000</u>	
			Χορήγηση δανείου με γραμ.Νο5		
2)		31/8			
38			χρηματικά διαθέσιμα		22.000
	00		ταμείο		
		00	<u>μετρητά</u>	<u>22.000</u>	
31			γραμ.εισπρακτέα		22.000
	00		γραμ.στο χαρταφυλ.		
		00	<u>γραμ.στο χαρταφυλ.</u>	<u>22.000</u>	
			Είσπραξη γραμ.Νο5		

B] Ανανέωση Γραμματίου

παράδειγμα:

Υπάρχει περίπτωση ο πληρωτής του γραμματίου να ζητήσει από τον κομιστή κατά την λήξη του την ολική ή μερική ανανέωση του αν για οποιοδήποτε λόγο αδυνατεί να το πληρώσει. Αν συμφωνήσει για την ανανέωση ο κομιστής ακυρώνεται το παλιό γραμμάτιο που

έληξε και αντικαθίσταται με άλλο. Στο ποσό του νέου γραμματίου θα προστεθεί και ο τόκος που συμφωνείται για τον χρόνο που μεσολαβεί από την λήξη του παλιού ως την λήξη του νέου.

1) Ολική ανανέωση

Γραμμάτιο ονομαστικής αξίας 6.000 δρχ. σημερινής λήξης ανανεώνεται με άλλο μεταγενέστερης λήξεως ονομαστικής αξίας 6.300 δρχ.

Να γίνουν οι εγγραφές στο ημερολόγιο: α) του κομιστή, β) του πληρωτή.

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΚΟΜΙΣΤΗ

1)

31		Γραμ. εισπρακτέα		6.300	
	00	Γραμ. στο χαρταφυλάκιο			
	00	<u>Γραμ. στο χαρταφυλάκιο</u>	<u>6.300</u>		
31		Γραμ. εισπρακτέα			6.000
	00	γραμ. στο χαρταφυλάκιο			
	00	<u>γραμ. στο χαρταφυλάκιο</u>	<u>6.000</u>		
76		Εσοδα κεφαλαίων			300
	02	Δουλεμένοι τόκοι γρ. ει.			
	00	<u>πιστωτικοί τόκοι</u>	<u>300</u>		
		Ολική ανανέωση γραμ. Νο14			

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΠΛΗΡΩΤΗ

5		Γραμμάτια πληρωτέα	6.000	
	00	Γραμμάτια πληρωτέα σε δρχ.		
		00 <u>Γραμμάτια πληρωτέα σε δρχ.</u>	6.000	
65		Τόκοι & συναφή έξοδα		300
	06	Τόκοι & έξοδα λοιπών βρ.υπ.		
		00 <u>Χρεωστικοί τόκοι</u>	300	
51		Γραμ.πληρωτέα		6.300
	00	Γραμ.πληρωτ.σε δρχ.		
		00 <u>Γραμ.πληρ.σε δρχ.</u>	6.300	
		Ολική ανανέωση γραμ.Νο5		

2) Μερική ανανέωση

Εναντι γραμματίου ονομαστικής αξίας 30.000 δρχ. δίδονται μετρητά 10.000 εμπορεύματα (ζάχαρη) 5.000 δρχ. και για το υπόλοιπο γραμμάτιο ονομαστικής αξίας 18.000 δρχ.

(Η διαφορά οφείλεται σε τόκους).

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΚΟΜΙΣΤΗ

38		χρωματικά διαθέσιμα		10.000	
	00	Ταμείο			
	000	<u>Μετρητά</u>	<u>10.000</u>		
20		Εμπορεύματα		5.000	
	02	Ζάχαρη			
	01	<u>Αγορές χρήσης ζάχαρης</u>	<u>5.000</u>		
31		Γραμμάτια εισπραγτέα		18.000	
	00	Γραμ.στο χαρταφυλάκιο			
	00	<u>Γραμ.στο χαρταφυλάκιο</u>	<u>18.000</u>		
31		Γραμ.εισπραγτέα			30.000
	00	Γραμ.στο χαρταφυλάκιο			
	00	<u>Γραμ.στο χαρταφυλ.</u>	<u>30.000</u>		
76		Εσοδα κεφαλαίων			3.000
	02	Δουλεμένοι τόκοι γραμ.ε.			
	00	<u>Πιστωτικοί τόκοι</u>	<u>3.000</u>		
		Μερική ανανέωση γραμ.No			

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΠΛΗΡΩΤΗ

51		Γραμμάτια πληρωτέα		30.000	
	00	Γραμμάτια πληρωτέα σε δρχ.			
	00	<u>Γραμμάτια πληρωτέα σε δρχ.</u>	<u>30.000</u>		
65		Τόκοι & συναφή έξοδα		3.000	
	06	Τόκοι & έξοδα λοιπών βραχ. υπ.			
	00	<u>Χρεωστικοί τόκοι</u>	<u>3.000</u>		
38		χρηματικά διαθέσιμα			10.000
	00	ταμείο			
	00	<u>μετρητά</u>	<u>10.000</u>		
70		πωλήσεις			5.000
	02	ζάχαρη			
	00	<u>πωλήσεις ζάχαρης</u>	<u>5.000</u>		
51		Γραμμάτια πληρωτέα			18.000
	00	Γραμ.πληρωτέα σε δρχ.			
	00	<u>Γραμ. πληρωτέα σε δρχ.</u>	<u>18.000</u>		
		Μερική ανανέωση γραμ.No			

Γ] Γραμμάτια εν καθυστέρησει

Στην περίπτωση άρνησης του υπόχρεου για την πληρωμή ενός γραμματίου ή συναλλαγματικής. Ο τελευταίος κομιστής μέσα στις δύο επόμενες μέρες από τη λήξη πρέπει να συντάξει στον συμβολαιογράφο πράξη που ονομάζεται διαμαρτύρηση. Η διαμαρτύρηση της συναλλαγματικής γίνεται για να μη χάσει ο τελευταίος κομιστής

το κατά το νόμο δικαίωμα να στραφεί για να ικανοποιηθεί κατά των τριτεγγυητών και λοιπών οπισθογράφων οι οποίοι είναι αλληλέγγυα υπεύθυνοι για την πληρωμή της.

Λογιστικά τα διαμαρτυρηθέντα γραμμάτια που είναι "εν καθυστέρηση" από πλευράς πληρωμής παρακολουθούνται από τον κομιστή στον λογαριασμό "Γραμμάτια διαμαρτυρηθέντα" ή "Γραμμάτια εν καθυστέρηση". Ο λογαριασμός αυτός είναι ενεργητικού δευτεροβάθμιος του πρωτοβάθμια γραμμάτια εισπρακτέα.

Παράδειγμα:

Εστω ότι γραμμάτιο εισπρακτέα ονομαστικής αξίας 32.000 δρχ. σημερινής λήξης διαμαρτυρείται και καταβάλλονται έξοδα διαμαρτύρησης (Συμβολαιογραφικά) δρχ. 300.

α) Λογιστικές εγγραφές στα βιβλία του κομιστή.

31		Γραμμάτια εισπρακτέα		32.000	
	03	Γραμμάτια σε καθυστέρηση			
	00	<u>Γραμ.διαμαρτυρ. ή καθυστερ.</u>	<u>32.000</u>		
31		Γραμμάτια εισπρακτέα			32.000
	00	Γραμ.στο χαρταφυλάκιο			
	00	<u>Γραμ.στο χαρταφυλάκιο</u>	<u>32.000</u>		
		Διαμαρτύρηση γραμ. Νο 14			
31		Γραμμάτια εισπρακτέα		300	
	00	Γραμμάτια σε καθυστέρηση			
	00	<u>Γραμ.διαμαρτυρ.σε καθυσ.</u>	<u>300</u>		
38		χρηματικά διαθέσιμα			300
		Εις μεταφορά		300	300

			από μεταφορά		300	300
	00		ταμείο			300
		00	<u>μετρητά</u>	300		
			Πληρωμή εξόδων διαμ/σεωςγρ. Νο14			

Κατά την είσπραξή του θα γίνει η εγγραφή:

38			χρηματικά διαθέσιμα		32.300	
	00		ταμείο			
		00	<u>μετρητά</u>	<u>32.300</u>		
31			γραμμάτια εισπρακτέα			32.300
	03		γραμ.σε καθυστέρηση			
		00	<u>γραμ.διαμαρ.σε καθυσ.</u>	<u>32.300</u>		
			Εξόφληση διαμαρτυρημέ- νης συν/κής			

Αν εισπραχθούν και τόκοι υπερημερίας τότε θα χρεώσουμε τον λογαριασμό "ταμείο" και θα πιστώσουμε τον λογαριασμό "έσοδα κεφαλαίων".

Στην περίπτωση που αντί χρημάτων ο δικαιούχος συμφωνήσει να πάρει νέο γραμμάτιο έστω ονομαστικής αξίας 35.000 δρχ. θα γίνει η εξής εγγραφή στα βιβλία του δικαιούχου:

31		Γραμμάτια εισπρακτέα		35.000	
	00	Γραμ.στο χαρτοφυλάκιο			
		00 <u>Γραμ.στο χαρτοφυλάκιο</u>	<u>35.000</u>		
31		Γραμ.εισπρακτέα			32.300
	03	Γραμ.σε καθυστέρηση			
		00 <u>Γραμ.διαμ.σε καθυσ.</u>	<u>32.300</u>		
76		Εσοδα κεφαλαίων			2.700
	02	Δουλεμένοι τόκοι γρ.εισ.			
		00 <u>Τόκοι πιστωτικοί</u>	<u>2.700</u>		
		Λήψη νέου γραμ.έναντι του διαμ/ντος			

Αν κατόπιν συμβιβασμού των ενδιαφερομένων καταβάλλει ο πληρωτής έστω 20.000 δρχ. θα γίνει η εξής εγγραφή.

38		χρηματικά διαθέσιμα		20.000	
	00	ταμείο			
		00 <u>μετρητά</u>	<u>20.000</u>		
81		έκτακτα & ανόργανα αποτ/τα		12.300	
	02	έκτακτες ζημιές			
		00 <u>Ζημιές από δια/ντα γραμ.</u>	<u>12.300</u>		
31		γραμ.εισπρακτέα			32.300
	03	γραμ.σε καθυστέρ.			
		00 <u>γραμ.διαμ. ή καθυσ.</u>	<u>32.300</u>		
		Μερική είσπραξη του γραμ. No 14			

Λογιστικές εγγραφές στα βιβλία του πληρωτή

51		Γραμ. πληρωτέα		32.000	
	00	Γραμ. πληρωτέα σε δρχ.			
	00	<u>Γραμ. πληρωτέα σε δρχ.</u>	<u>32.000</u>		
51		Γραμ. πληρωτέα			32.000
	06	Γραμ.πληρ.σε καθυστέρ.			
	00	<u>Γραμ.πληρ.σε καθυστέρ.</u>	<u>32.000</u>		
		Διαμαρτύρηση Γραμ. Νο			
86		Αποτελέσματα χρήσεως		300	
	01	χρηματοοικονομικά αποτ.			
	09	<u>χρεωστικοί τόκοι & συναφή έξ.</u>	<u>300</u>		
51		Γραμ.πληρωτέα			300
	06	Γραμ.πληρ.σε καθυσ.			
	00	<u>Γραμ.πληρ.σε καθ.</u>	<u>300</u>		
		Εξοδα διαμ/σης σε βάρος μας			

Κατά την πληρωμή του θα γίνει η εγγραφή:

51		Γραμ. πληρωτέα		32.300	
	06	Γραμ. πληρωτέα σε καθυστέρηση			
		00 <u>Γραμ.πληρ.σε καθυστέρηση</u>	<u>32.300</u>		
38		χρηματικά διαθέσιμα			32.300
	00	ταμείο			
		00 <u>μετρητά</u>	<u>32.300</u>		
		Πληρωμή του διαμ/ντος γραμ.No			

Εάν πληρώσει και τόκους υπερημερίας θα χρεώσουμε τον λογαριασμό "Χρηματοοικονομικά έξοδα" (τόκοι-δαπάνη) και θα πιστώσουμε τον λογαριασμό "Ταμείο".

Η αντικατάσταση της διαμαρτυρομένης συν/κής με άλλη θα απεικονιστεί με την παρακάτω εγγραφή.

51		Γραμμάτια πληρωτέα		32.000	
	06	Γραμμάτια πληρ. σε δρχ.			
		00 <u>Γραμ.πληρ. σε δρχ.</u>	<u>32.000</u>		
65		Τόκοι & συναφή έξοδα			300
	06	Τόκοι & έξοδα λοιπ.βραχ.υποχρ.			
		00 <u>Χρεωστικοί τόκοι</u>	300		
51		Γραμ.πληρωτέα			32.300
	00	Γραμ.πληρ.σε δρχ.			
		00 <u>Γραμ.πληρ.σε δρχ.</u>	<u>32.300</u>		
		Υπογραφή νέου Γραμ.σε αντικα- τάσταση του διαμ/ντος			

Και στην περίπτωση που πληρώσει μόνο 20.000 δρχ. θα γίνει η εγγραφή:

51	Γραμμάτια πληρωτέα	32.300
00	Γραμμάτια πληρωτέα σε δρχ.	
00	<u>Γραμ.πληρωτέα σε δρχ.</u>	<u>32.300</u>
38	χρηματικά διαθέσιμα	20.000
00	ταμείο	
00	<u>μετρητά</u>	<u>20.000</u>
81	Εκτακτα & ανόργανα αποτ/τα	12.300
03	Εκτακτα κέρδη	
00	<u>Κέρδη από διαμ.γραμμάτια</u>	<u>12.300</u>
	Μερική πληρωμή γραμματίου διαμαρτυρηθέντος κατόπιν συμβιβασμού	

Δ1 Γραμμάτια παρά τρίτους ή παρά τη τράπεζα "Α" για είσπρα-
ξη.

Παράδειγμα:

5-3-85. Εστω ότι ο έμπορος Γεωργίου παραδίδει στην τράπεζα "Α" γραμμάτιο ονομαστικής αξίας 50.000 δρχ. για είσπραξη 16-3-85 εισπράττει η τράπεζα κανονικά κατά την λήξη του το παραπάνω γραμμάτιο και ειδοποιεί τον Γεωργίου ότι το καθαρό ποσό που είναι στο λογαριασμό του είναι 49.000 δρχ. (προμήθειά της δρχ. 1.000).

18-3-85 ο Γεωργίου αποσύρει από την τράπεζα το ποσό των 49.000 δρχ.

α) ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

5/3				
31		Γραμμάτια εισπρακτέα	50.000	
	01	Γραμμάτια στις τρ.για είσπραξη		
	00	<u>Γραμ.στη τρ. "Α" για είσπραξη</u>	<u>50.000</u>	
31		Γραμμάτια εισπρακτέα		50.000
	00	Γραμ.στο χαρτοφυλάκιο		
	00	<u>Γραμ.στο χαρτοφυλάκιο</u>	<u>50.000</u>	
		Παράδοση του γραμ. Νο91 για είσπραξη στη Τράπεζα "Α".		
16/3				
38		Χρηματικά διαθέσιμα	49.000	
	03	Καταθέσεις άψεως σε δρχ.		
	00	<u>Καταθέσεις άψεως σε δρχ.</u>	<u>49.000</u>	
65		Τόκοι & συναφή έξοδα	1.000	
	98	Λοιπά συναφή με τις χρ/σεις έξ.		
	00	<u>Εισπρακτικά γραμ.εισπρακτέα</u>	<u>1.000</u>	
31		Γραμ. εισπρακτέα		50.000
	01	Γραμ.στις τράπ.εισπρ.		
	00	<u>Γραμ.στη τρ."Α" για είπ.</u>	<u>50.000</u>	
		Είσπραξη από τράπεζα "Α" Γρ. Νο91		
18/3				
38		χρηματικά διαθέσιμα	49.000	
	00	ταμείο		
	00	<u>μετρητά</u>	<u>49.000</u>	
38		χρηματικά διαθέσιμα		49.000
	03	καταθέσεις άψεως σε δρχ.		
	00	<u>" " άψεως σε δρχ.</u>	<u>49.000</u>	
		Ανάληψη του Γεωργίου από Τρά."Α"		

β) Λογιστικές εγγραφές της τράπεζας "Α"

01		Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία		50.000	
	01	Αξίες τρίτων για είσπραξη			
		00 <u>Γραμμάτια τρίτων για είσπραξη</u>	<u>50.000</u>		
05		Δικαιούχοι αλ.περιουσ.στοιχ.			50.000
	01	Δικαιούχοι αξίες για είσπρ.			
		00 <u>Δικαιούχοι γραμ.για είσπρ.</u>	<u>50.000</u>		
		Παραλαβή από Γεωργίου γρ.για εί			
		16/3			
38		χρηματικά διαθέσιμα		50.000	
	00	ταμεία			
		00 <u>μετρητά</u>	<u>50.000</u>		
76		έσοδα κεφαλαίου			1.000
	98	λοιπά έσοδα κεφαλαίων			
		02 <u>προμήθεια Τράπεζα "Α"</u>	<u>1.000</u>		
38		χρηματικά διαθέσιμα			49.000
	03	καταθέσεις άψεως σε δρχ.			
		00 <u>καταθέσεις άψεως σε δρχ.</u>	<u>49.000</u>		
		Λογ/μός Γεωργίου			
		Είσπραξη γραμ. Γεωργίου			
38		Χρηματικά διαθέσιμα		49.000	
	03	καταθέσεις άψεως σε δρχ.			
		00 <u>καταθέσεις άψεως σε δρχ.</u>	<u>49.000</u>		
		Λογ/σμός Γεωργίου			
38		χρηματικά διαθέσιμα			49.000
	00	ταμείο			
		00 <u>μετρητά</u>	<u>49.000</u>		
		Καταβολή στον Γεωργίου το			

05		Δικαιούχοι αλ.περ.στοιχείων		50.000	
	01	Δικαιούχοι αξιών για είσπραξη			
		00 <u>Δικαιούχοι γραμ. για είσπραξη</u>	<u>50.000</u>		
01		Αλλότρια περ.στοιχεία			50.000
	01	ΑΞΙΕΣ τρίτων για είσπραξη			
		00 <u>Γραμμάτια τρίτων για είσπρ.</u>	<u>50.000</u>		
		Κλείσιμο των λ/μών τάξεως			

Αν η Τράπεζα "Α" επιστρέψει το παραπάνω Γραμματίο του Γεωργίου ανείσπρακτο λόγω μη πληρωμής θα συντάξει όπως είναι υποχρεωμένη το διαμαρτυρικό ενώπιον του Συμβολαιογράφου εισπράττοντας επί πλέον τα έξοδα 300 δρχ.

Εγγραφές στα βιβλία του Γεωργίου:

31		Γραμμάτια εισπρακτέα		50.300	
	03	Γραμμάτια σε καθυστέρηση			
		00 <u>Γραμμάτια διαμαρτυρηθέντα</u>	<u>50.300</u>		
65		Τόκοι και συναφή έξοδα		1.000	
	98	Λοιπά συναφή με χρησ.έξοδα			
		00 <u>Εισπρακ.γραμμ. εισπρακτέα</u>	<u>1.000</u>		
31		Γραμμάτια εισπρακτέα			50.000
	01	Γραμ.στις τραπεζ.για εισπ.			
		00 <u>Γραμ.στ.τραπ. για εισπρ.</u>	<u>50.000</u>		
		Σε μεταφορά		51.300	

38		Σε μεταφορά		51.300	
	00	χρηματικά διαθέσιμα			1.300
		ταμείο			
	00	<u>μετρητά</u>	<u>1.300</u>		
		Επιστορχή του Γραμ.			
		Νο91 διαμαρτυρ.			

Εγγραφές της Τράπεζας "Α"

05		Δικαιούχος αλ.περιουσ.στοιχείων		50.000	
	01	Δικαιούχοι αξιών για είσπραξη			
		00 Δικαιούχοι αξιών για είσπραξη	50.000		
01		Αλλοτρ.περ.στοιχεία			50.000
	01	Αξίες τρίτων για είσπραξη			
		00 Γραμ.τρίτων για είσπραξη	50.000		
		Επιστροφή στον Γεωργίου Γραμ.του			
38		Χρηματικά διαθέσιμα		1.300	
	00	ταμείο			
		00 <u>μετρητά</u>	<u>1.300</u>		
76		Εσοδα κεφαλαίων			1.000
	98	Λοιπά έσοδα κεφ.			
		02 <u>Προμήθ.τράπεζα "Α"</u>	<u>1.000</u>		
38		Χρηματικά διαθέσιμα			300
	03	καταθ.όψεως σε δρχ.			
		00 <u>καταθ.όψεως σε δρχ.</u>	<u>300</u>		
		Λογ/σμός Γεωργίου			
		Σε μεταφορά		51.300	51.300

		από μεταφορά		51.300	51.300
		Είσπραξη προμήθειας & εξόδων			

Εάν η τράπεζα στείλει τα γραμμάτια σε Ανταποκριτές για να φροντίσει για την είσπραξή τους τότε: θα χρεώσει τον λογαριασμό "Ανταποκριτές λογ. γραμ. για είσπραξη" και θα πιστώσει τον λογαριασμό "Γραμ. τρίτων για είσπραξη" και όταν εισπράξει θα κάνει την εγγραφή: με χρέωση των λογ/μών "Ανταποκριτές" και "προμήθειες" και πιστώσει τον τρεχούμενο λογαριασμό του πελάτη και ταυχτόχρονα θα κάνει τον αντιλογισμό με χρέωση του λογαριασμού "Γραμματίων τρίτων για είσπραξη" και πίστωση του λογ. "Ανταποκριτές λογ/μός γραμ. για είσπραξη".

Ε] Δάνειο με ενέχυρο γραμμάτια.

Παράδειγμα:

Στην τράπεζα "Α" δίνουμε γραμμάτιο σε ενέχυρο και λαμβάνουμε δάνειο 40.000 δρχ. θα κάνουμε τις εξής εγγραφές:

38		Χρηματικά διαθέσιμα		40.000	
	00	ταμείο			
	00	<u>μετρητά</u>	<u>40000</u>		
52		Τράπεζες λογ.βραχ.υποχρ.			40.000
	01	Τράπ."Α" λογ.υποχρ.			
	00	<u>Δάνειο με ενέχυρο γραμ.</u>	<u>40.000</u>		
		Λήψη δανείου με ενεχ.γραμ.		40.000	40.000
		Σε μεταφορά			

31	Γραμμάτια εισπρακτέα		50.000	
02	Γραμ.στις τράπεζ.σε εγγύηση			
00	Γραμ.στην τρ."Α" για ενέχυρο	<u>50.000</u>		
31	Γραμ.εισπρακτέα			50.000
00	Γραμ.στο χαρτ.			
00	<u>Γραμ.στο χαρτοφυλ.</u>	<u>50.000</u>		
	Μεταβίβαση γρ.σε ενέχυρο.			

ΣΤ] Προεξόφληση γραμματίων και συναλλαγματικών

Τα γραμμάτια και οι συναλλαγματικές είναι πιστωτικοί τίτλοι μεταβιβάσιμοι. Η μεταβίβαση των δικαιωμάτων που απορρέουν από τους τίτλους αυτούς γίνεται με την οπισθογράφηση. Έτσι εφόσον ο κομιστής έχει ανάγκη χρημάτων μπορεί να τους προεξοφλήσει σε τρίτους και κατά κανόνα στις εμπορικές τράπεζες. Αυτές προεξοφλούν τις συναλλαγματικές υπό ορισμένες προϋποθέσεις και εφόσον οι κομιστές είναι πιστούχοι της. Με τον τρόπο αυτό οι επιχειρήσεις επιτυγχάνουν την ρευστοποίηση των συναλλαγματικών. Εισπράττουν την παρούσα αξία τους μειωμένη κατά τα έξοδα (προμήθεια, έξοδα αλλαγής θέσης, χαρτόσημο). Το καθαρό προϊόν της συναλλαγματικής από την διαπραγμάτευση μπορεί να μην εισπραχθεί αλλά να προεξοφλεί τις συναλλαγματικές που τηρείται στα βιβλία της τράπεζας. Για την διευκόλυνση των πράξεων υπολογισμού του τόκου, των προμηθειών και λοιπών εξόδων και τις καταχώρησης στα λογιστικά βιβλία των σχετικών εγγραφών συντάσσεται

ειδικό έντυπο που ονομάζεται "πινάκιο προεξοφλήσεως".

Παράδειγμα:

Την 1η Μαρτίου 1985 παραδίδει ο έμπορος Γρηγοριάδης Γ. στην Τράπεζα "Α" για προεξόφληση τα εξής γραμματία:

Νο1 δρχ. 20.000 λήξεως 5 Μαΐου τόπος πληρωμής Αθήνα
 Νο2 δρχ. 10.000 " 31 Μαΐου " " Θεσ/νίκη
 Νο3 " 8.000 " 15 Ιουνίου " " Βόλος
 Νο4 " 5.000 " 30 Ιουνίου " " Ρόδος

Επιτόκιο προεξοφλήσεως είναι 30% προμήθεια 1% ετησίως, χαρτόσημο έστω ότι εδώ όλα τα έξοδα της τράπεζας είναι 2665 δρχ. Φ.Κ.Ε. επί τόκων και προμήθειας καθώς και ταχυδρομικά.

ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ Γ.

που διαπραγματεύεται τα γραμματία και τις συναλλαγματικές:

α) τους μετρητοίς

		1-3-85			
38		χρηματικά διαθέσιμα		40.335	
	00	ταμείο			
	00	<u>μετρητά</u>	<u>40.335</u>		
65		τόκοι & συναφή έξοδα		2.665	
	02	προεξαφλητικοί τόκοι & εξ.τρ.			
	00	<u>τόκοι-προεξαφλήματα</u>	<u>2.665</u>		
31		Γραμ.εισπρακτέα			43.000
	05	Γραμ.προεξαφληθέντα			
	00	<u>Συ/κή Νο 1</u>	<u>43.000</u>		
		Όπως πινάκιο τράπεζας			
		προεξόφλησης συν/κών			

β) Σε λογαριασμό

38		Χρηματικά διαθέσιμα		43.000	
	03	καταθέσεις άψεως σε δρχ.			
	00	<u>τρεχούμενος λογαριασμός</u>	<u>43.000</u>		
31		Γραμ. εισπρακτέα			43.000
	05	Γραμ. προεξαφληθέντα			
	00	<u>Γραμ. προεξαφληθέντα</u>	<u>43.000</u>		
		Όπως πινάκιο τράπεζας			
65		τόκοι & συναφή έξοδα		2.665	
	02	προεξαφλητικοί τόκοι εξ.τρ.			
	00	<u>τόκοι-προεξαφλήματα</u>	<u>2.665</u>		
38		χρηματικά διαθέσιμα			2.665
	03	καταθ. άψεως σε δρχ.			
	00	<u>τρεχούμενος λογ.</u>	<u>2.665</u>		
		Υπολογισμός τόκων			

και κατά την είσπραξή τους από τράπεζα.

31		Γραμματία εισπρακτέα		43.000	
	05	Γραμ. προεξαφληθέντα			
	00	<u>Γραμ. προεξαφληθέντα</u>	<u>43.000</u>		
31		Γραμ. εισπρακτέα			43.000
	00	Γραμ. στο χαρτοφυλ.			
	00	<u>Γραμ. στο χαρτοφυλ.</u>	<u>43.000</u>		
		Λογιστική μεταφορά του αντίθετου λογαριασμού			

Στα βιβλία της Τράπεζας θα γίνουν οι εγγραφές:

α) τους μετρητοίς

			1-3-85		
31		Γραμματία εισπρακτέα		43.000	
	05	Γραμ.προεξοφληθέντα			
		00 <u>Συν/κή Νο 1</u>	<u>43.000</u>		
38		χρηματικά διαθέσιμα			43.000
	00	ταμείο			
		00 <u>μετρητά</u>	<u>43.000</u>		
		Προεξόφληση συν/κής			
<hr/>					
38		χρηματικά διαθέσιμα		2.665	
	00	ταμείο			
		00 μετρητά	2.665		
76		έσοδα κεφαλαίων			2.665
	98	Λοιπά έσοδα κεφ.			
		00 προεξοφλητικοί τόκοι	2.665		
		Υπολ.προεξοφλ.τόκων.			

β) Μέσω λογαριασμού

31		Γραμ.εισπρακτέα		43.000	
	05	Γραμ.προεξοφληθέντα			
		00 <u>Συν/κή Νο 1</u>	<u>43.000</u>		
38		χρηματικά διαθέσ.			43.000
	03	καταθέσεις όψεως δρχ			
		00 <u>τρέχουμ.λογ.Γρηγορ.</u>	<u>43.000</u>		
		Προεξόφληση συν/κής			
38		Χρηματικά διαθέσιμα		2.665	
	03	καταθέσεις όψεως σε δρχ.			
		00 <u>τρέχ.λογ.Γρηγοριάδη</u>	<u>2.665</u>		
75		έσοδα κεφαλαίων			2.665
	98	Λοιπά έσοδα κεφ.			
		01 <u>προεξ.τόκοι & προμήθ.</u>	<u>2.665</u>		
		Υπολ.προεξοφλ.τόκων			

και κατά την είσπραξη

38		χρηματικά διαθέσιμα		43.000	
	00	ταμείο			
		00 <u>μετρητά</u>	<u>43.000</u>		
31		γραμ.εισπρακτέα			43.000
	05	γραμ.προεξοφληθέν.			
		00 <u>Συν/κή Νο 1</u>	<u>43.000</u>		
		Είσπραξη γραμ.Γρηγοριάδη			

Για την διευκόλυνση των πράξεων υπολογισμού του τόκου, των προμηθειών και λοιπών εξόδων συντάσσεται το πινάκιο προεξόφλησης. Δίνουμε ένα παράδειγμα για να δούμε πως γίνεται ο υπολογισμός του προεξοφλήματος.

Παράδειγμα:

Το κατάστημα Μοσχάτου προέβη στις 18-8-1990 στην προεξόφληση συναλλαγματικής, ονομαστικής αξίας δρχ. 7.500.000, που προσκόμισε ο βιομήχανος Α.Ανδρέου, αποδοχής του εμπόρου Β Βασιλείου, ημερομηνίας εκδόσεως 9-8-1990 και λήξης 20-10-1990.

Υπολογισμός προεξοφλήματος:

Τοκοφόρες ημέρες 18-8-1990 - 20-10-1990 = 64+2 (προσθέτονται 2 ημέρες από την τράπεζα για τυχόν διαμαρτύρηση της συναλλαγματικής) = 66 ημέρες.

Τόκος	= $\frac{7.500.000 \times 66 \times 30\%}{365}$ = 406.850X8%
Προμήθεια χορήγησης (1/12 του 1% κατά μήνα αδιαίρετως δηλ. 64 ημέρες=2μήνες + 3 ημέρες=3 μήνες).	= $\frac{7.500.000 \times 3 \times 1\%}{12}$ = 18.750
προμήθεια είσπραξης ταχυδρομικά.	= $7.500.000 \times 3\%$ = 22.500 300
Ε.Φ.ΤΕ 406.850	<hr/>
	448.400 +
	32.548
	<hr/>
	480.948
	Συνολικό προεξοφλήμα

Λογιστικές εγγραφές της τράπεζας: κατά την προεξόφληση της συναλλαγματικής α) στα βιβλία του Ανδρέου και β) στη Τράπεζα.

α) Ανδρέου

38		Χρηματικά διαθέσιμα	7.019.052	
	00	ταμείο		
	00	μετρητά	480.948	
68		τόκοι & συναφή έξοδα		
	02	προεξαφλ.τόκοι & έξ.τραπ.		
	00	Τόκοι-προεξαφλ.		
31		Γραμ.εισπρακτέα		7.500.000
	05	" "προεξαφληθ.		
	00	Συ/κή Βασιλείου		
		Πινάκιο Τράπεζας		

Κατά την εξόφληση θα έχω την εγγραφή

31		Γραμ.εισπρακτέα	7.500.000	
	02	" προεξαφληθ.		
	00	Συν/κή Βασιλείου		
31		Γραμ.εισπρακτέα		7.500.000
	00	" στο χαρταφυλάκιο		
		Συν/κή Βασιλείου		
		Λογιστική μεταφορά		
		αντίθετη λο/σμού		

B. Κατάστημα Μοσχάτου

31		Γραμμάτια εισπρακτέα	7.500.000	
	00	" προεξαφληθ.		
	00	Συν/κή Βασιλείου		
38		χρηματικά διαθέσιμα		7.019.052
	00	ταμείο		
	00	μετρητά		
76		έσοδα κεφαλαίου		480.948
	98	Λοιπά έσο.κεφαλαίου		
	01	Εσοδα από προεξ.γραμ. Προεξάφληση συν/κής		

Κατά την εξόφληση το κατάστημα Μοσχάτου θα κάνει την εγγραφή:

38		χρηματικά διαθέσιμα	7.500.000	
	00	ταμείο		
	00	μετρητά		
31		Γραμ.εισπρακτέα		7.500.000
	02	" προεξαφληθ.		
	00	Συν/κή Βασιλείου		
		Είσπραξη συν/κής		

Βιβλία καταχώρησης γραμματίων και συναλλαγματικών εισπρακτέων
και πληρωτέων

Για την πληρέστερη ενημέρωση της υπηρεσίας διαχείρισης αξιών κάθε επιχείρησης, τηρούνται από τα λογιστήρια διάφορα "Βιβλία τάξεως" με τα οποία διευκολύνονται οι συναλλαγές, παρέχονται συμπληρωματικές πληροφορίες που δεν αναγράφονται στο Ημερολόγιο και Γενικό Καθολικό και επιτυγχάνεται με αυτά πληρέστερος έλεγχος στην διαχείριση. Ανάμεσα τους είναι και τα βιβλία καταχώρησης των Γραμματίων και Συναλλαγματικών Εισπρακτέων και πληρωτέων που λέγονται και βιβλία λήξης.

Στο βιβλίο γραμματίων εισπρακτέων γράφονται όλα τα στοιχεία των γραμματίων και των συναλλαγματικών τα οποία βρίσκονται στο χαρτοφυλάκιο της επιχείρησης, όπως η χρονολογία παραλαβής και έκδοσης, το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του πληρωτή, τα ποσά, οι χρονολογίες λήξης, είσπραξης και μεταβίβασης κ.α. Επίσης και στο βιβλίο καταχώρησης των γραμματίων και συναλλαγματικών πληρωτέων γράφονται οι χρονολογίες έκδοσης ή αποδοχής, το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του δικαιούχου, τα ποσά, οι ημερομηνίες λήξης και πληρωμής, το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση εκείνου που θα εισπράξει το γραμματίο κ.α. Είναι απλογραφικά βιβλία.

Η παρακολούθηση της λήξης των γραμματίων και συναλλαγματικών είναι επιβεβλημένη και έχει ιδιαίτερη σημασία για να αποφευχθεί η τυχόν διαμαρτύρηση τοςυ και να μη μειωθεί το αξιόπιστο και η φερεγγυότητα της επιχείρησης.

Αναγωγή των γραμματίων εισπρακτέων

Ο λογαριασμός "Γραμμάτια εισπρακτέα" μας δίνει την ονομαστική αξία των γραμματίων γιατί χρεώνεται και πιστώνεται με αυτήν καθόλη τη διάρκεια της χρήσης. Έτσι, στο τέλος της χρήσης το υπόλοιπο του λογαριασμού θα μας δείχνει το ποσό των απαιτήσεων με έγγραφη υπόσχεση στην ονομαστική τους αξία. Όμως κατά την απογραφή που γίνεται στο τέλος της χρήσης, οι απαιτήσεις πρέπει να υπολογισθούν στην παρούσα τους αξία, για να βρεθεί & το ακριβές ενεργητικό της οικονομικής μονάδας. Επιβάλλεται κατά συνέπεια να γίνει η αναγωγή (αναπροεξόφληση) των γραμματίων εκείνων που υπάρχουν στο τέλος της χρήσης για είσπραξη. Αυτό θα γίνει αν από την ονομαστική τους αξία αφαιρεθούν οι μη δεδουλευμένοι τόκοι για να βρεθεί η παρούσα τους αξία. Η διαφορά μεταξύ της ονομαστικής αξίας και της παρούσας που αποτελεί τόκο θα πρέπει κανονικά να καταχωρηθεί στην πίστωση του λογαριασμού "Γραμμάτια εισπρακτέα". Όμως επειδή τα γραμμάτια παρακολουθούνται στην ονομαστική τους αξία, αντί του λογαριασμού "Γραμμάτια εισπρακτέα" πιστώνεται ο αντιθετος του λογαριασμού "Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων". Ο λογαριασμός αυτός θα εμφανισθεί στον ισολογισμό είτε στο ενεργητικό αφαιρετικώς απ'ότα γραμμάτια εισπρακτέα είτε προσθετικώς στο παθητικό. Με το άνοιγμα των βιβλίων της νέας χρήσης οπότε τα γραμμάτια θα εισπραχθούν στην ονομαστική τους αξία, ο παραπάνω λογαριασμός θα μεταφερθεί στον αποτελεσματικό λογαριασμό "Τόκοι-πρόσοδοι".

Παράδειγμα:

Εστω ότι ο λογαριασμός "Γραμμάτια εισπρακτέα" κατά το τέλος της χρήσης 1984 εμφανίζει χρεωστικό υπόλοιπο 100.000δρχ. μη δεδουλευμένοι τόκοι έστω ότι ανέρχονται στις 12.000 δρχ.

Εγγραφή 31-12-1984

76	Εσοδα κεφαλαίων	12.000	
03	Λοιποί πιστωτικοί τόκοι		
00	<u>Πιστωτικοί τόκοι</u>	<u>12.000</u>	
31	Γραμ.εισπρακτέα		12.000
06	Μη δουλ.γραμ.εισπρ.		
00	<u>Μη δουλ.γραμ.εισπρ.</u>	<u>12.000</u>	
	Αναγωγή γραμ.εισπρακτέων		

Δηλαδή κατά 12.000 μειώνονται τα κέρδη της κλειομένης χρήσεως από μη δεδουλευμένους τόκους.

Και κατά την αρχή της νέας χρήσης θα γίνει αντίθετη εγγραφή. Με την εγγραφή αυτή θα χρεωθεί ο λογαριασμός "Μη δεδουλευμένοι τόκοι Γραμματίων εισπρακτέων" οπότε και θα εξισωθεί, θα πιστωθεί ο λογαριασμός "Τόκοι-πρόσοδος" ώστε να αυξηθεί η καθαρά περιουσία της νέας χρήσης από τόκους γραμματίων που θα εισπραχθούν μέσα σ' αυτή τη χρήση.

Αναγωγή των γραμματίων πληρωτέων

Ανάλογα γίνονται και για τα γραμμάτια πληρωτέα. Χρεώνεται ο λογαριασμός "γραμμάτια πληρωτέα" με τους μη δεδουλευμένους τόκους και πιστώνεται ο λογαριασμός 65 "τόκοι και συναφή έξοδα". Στην αρχή της επόμενης χρήσης θα γίνει αντίθετη εγγραφή.

Οι λογαριασμοί "Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων" και "Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων" προβλέπονται και από το Ελληνικό Γενικό λογιστικό σχέδιο.

Στον Ισολογισμό θα εμφανισθούν ως κάτωθι

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 31-12-1984

<u>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</u>	<u>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</u>
Γραμμάτια εισπρακτέα 100.000	Γραμμάτια πληρωτέα 200.000
ΑΝΤΙΘΕΤΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	ΑΝΤΙΘΕΤΟΙ ΛΟΓ/ΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ
Μη δουλ.τόκοι γραμ.πληρ.20.000	Μη δεδουλ.τόκοι γραμ.εισπρακ- τέων 12.000

Γραμμάτια ευκολίας και λογιστικής τους

Στην πράξη χρησιμοποιούνται τα γραμμάτια ευκολίας που δεν αντιπροσωπεύουν οικονομική συναλλαγή αλλά εκδίδονται για διευκόλυνση του χρηματοδοτούμενου ή και για αμοιβαία εξυπηρέτηση. Οι συναλλαγές αυτού του είδους είναι εικονικές και αποβλέπουν στην δημιουργία πιστοληπτικής ικανότητας. Για αυτό εγκυμονούν σοβαρό κίνδυνο με την αδυναμία πληρωμής των υποχρεώσεων. Κατά κανόνα αυτά τα γραμμάτια και συναλλαγματικές προσκομίζονται στις εμπορικές τράπεζες για προεξόφληση. Είναι δύσκολος ο έλεγχος όταν πρόκειται περί γραμματίων ευκολίας ζητούνται δικαιολογητικά (τιμολόγια κ.λ.π.) για να διαπιστωθεί η ύπαρξη εμπορευματικής συναλλαγής.

Παράδειγμα:

1-3-85 ο Δ.Παυλής αποδεχεται για διευκόλυνση συναλλαγματική

εκδόσεως Β.Βουλή, ονομαστικής αξίας 50.000 δρχ. και λήξεως 30 Ιουνίου 1985.

2-3-85 ο Β.Βουλής προεξοφλεί την συναλλαγματική αντί 47.000 δρχ. μετρητοίς (3.000 δρχ. τόκοι κλπ).

29-6-85 Ο Βουλής καταβάλλει στον Δ.Παυλή το οφειλόμενο των 50.000 δρχ.

30-6-85 ο Δ.Παυλής πληρώνει την συναλλαγματική κανονικά κατά τη λήξη της.

ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΑΠΟΛΕΚΤΗ Δ.ΠΑΥΛΗ

		1/3			
33		Χρεώστες διάφοροι		50.000	
	95	λοιποί χρεώστες διάφ.σε δρχ.			
	00	<u>Χρεώστες διάφοροι Β.Βουλής</u>	<u>50.000</u>		
51		Γραμ.πληρωτέα			50.000
	00	Γραμ.πλρ.σε δρχ.			
	00	<u>Γραμ.πληρ.σε δρχ.</u>	<u>50.000</u>		
		Αποδοχή συν/κής Νο			
		29/6			
38		χρηματικά διαθέσιμα		50.000	
	00	ταμείο			
	00	<u>μετρητά</u>	<u>50.000</u>		
33		χρεώστες διάφοροι			50.000
	95	λοιποί χρεωσ.διαφ.σε δρχ.			
	00	<u>Β.Βουλής</u>	<u>50.000</u>		
		Είσπραξη από Β.Β. αποδ.			
		Σε μεταφορά		100.000	100.000

		29/6			
		Από μεταφορά		100.000	100.000
51		Γραμμάτια πληρωτέα		50.000	
	00	Γραμ. πληρωτέα σε δρχ.			
	00	<u>Γραμ.πληρωτέα σε δρχ.</u>	<u>50.000</u>		
38		χρηματικά διαθέσιμα			50.000
	00	ταμείο			
	00	<u>μετρητά</u>	<u>50.000</u>		
		Εξόφληση συν/κής Νο			

ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΑΦΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ Β.ΒΟΥΛΗ

		1/3			
31		Γραμμάτια εισπρακτέα		50.000	
	00	Γραμ.στο χαρτουλάκι			
	00	<u>Γραμ.στο χαρταφυλάκι</u>	<u>50.000</u>		
53		πιστωτές διάφοροι			50.000
	98	λοιπές βραχ.υποχ.σε δρχ.			
	00	<u>Δ.Παυλής</u>	<u>50.000</u>		
		Λήψη συν/κής Νο			
38		χρηματικά διαθέσιμα		47.000	
	00	ταμείο			
	00	μετρητά	47.000		
65		τόκοι & συναφή έξοδα		3.000	
	02	τόκοι & προεξ.έξ.τραπ.			
	00	<u>τόκοι-προεξαφλήματα</u>	<u>3.000</u>		
		Σε μεταφορά		100.000	50.000

31		Από μεταφορά		100.000	50.000
		Γραμ.εισπρακτέα			50.000
	05	Γραμ.προεξαφληθ.			
		00 <u>Συν/κής Νο 7</u>	<u>50.000</u>		
53		Πιστωτές διάφοροι		50.000	
	98	λοιπές βραχ.υποχ.δρχ.			
		00 <u>Δ.Παυλής</u>	<u>50.000</u>		
38		χρηματικά διαθέσιμα			50.000
	00	ταμείο			
		00 <u>μετρητά</u>	<u>50.000</u>		
		Καταβ.Παυλή 50.000			
31		Γραμ.Εισπρακτέα		50.000	
	05	Γραμ.προεξαφλυθ.			
		00 <u>Συν/κή Νο 7</u>	<u>50.000</u>		
		Γραμ.εισπρακτέα			50.000
	00	Γραμ.στο χρηματοφ.			
		00 <u>Γραμ.στο χρηματοφ.</u>	<u>50.000</u>		
		Είσπραξη προεξαφλή- σεως συν/κής			

01.1.13

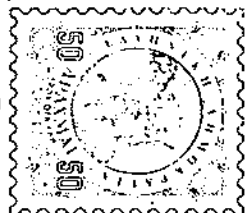
19

Επιχειρησιακή Δ/ση

Επιχειρησιακή Δ/ση

Επιχειρησιακή Δ/ση

ENVEL ALA
ΣΥΝΑΜΜΑΤΙΚΗΝ
ΑΡΧ. 7.001-10.000

Από *Denki*

προς *Denki*

στον αριθμό *19*

στον τόπο *Καλιβρυα*

από *Denki*

προς *Denki*

στον αριθμό *19*

στον τόπο *Denki*

A.M.

Ὀδὸς *ἀγῶν*

Ἔξ *T.T.*

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ ΔΕΛΤΙΟΥ ΑΡΧΗΣ ΔΙΟΝΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΣ ΕΞΑΓΩΓΗΣ ΔΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΚΑΤΑΡΑΧΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ

Ε Π Ι Τ Α Γ Η

Η επιταγή είναι το έγγραφο, το οποίο φέρει τη λέξη "επιταγή" και περιέχει την εντολή του εκδότη προς τον πληρωτή, για να πληρώσει ορισμένο χρηματικό ποσό προς τρίτους ή προς τον ίδιο τον εκδότη.

Ο Αγγλικός νόμος στις 18 Αυγούστου 1882 περί BILLS OF CHANGE αρθ. 73 ορίζει: "Επιταγή είναι η συναλλαγματική εκδιδόμενη από τον τραπεζίτη και είναι οληρωτέα εν όψη".

Η επιταγή άγνωστη μέχρι την αρχαιότητα και τον μεσαίωνα. Χρησιμοποιήθηκε πρώτα από την Αγγλία στα τέλη του περασμένου αιώνα. Σήμερα η επιταγή χρησιμοποιείται από όλη την υφήλιο. Ο κύριος οικονομικός ρόλος της επιταγής είναι ότι αυτή χρησιμοποιείται ως όργανο χρηματικής πληρωμής, χωρίς να γίνεται άμεση καταβολή μετρητών. Η επιταγή εξυπηρετεί τις συναλλαγές όπως ακριβώς και το τραπεζογραμμάτιο με τη διαφορά ότι το τραπεζογραμμάτιο επιφέρει άμεση εξόφληση της χρηματικής οφειλής ενώ η επιταγή έμμεση, δηλαδή η εξόφληση επέρχεται εφόσον αυτή εισπραχθεί.

Η επιταγή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εξόφληση κάθε οφειλής είτε αστικής (π.χ. ο Α πληρώνει κάθε μήνα το ενοίκιο του σπιτιού που διαμένει στον εκμισθωτή του Β με επιταγή), είτε εμπορικής (π.χ. ο Α έμπορος αγοράζει εμπορεύματα από το Β και για την εξόφληση του τμήματος εκδίδει επιταγή σε διαταγή του Β).

Η χρήση των τραπεζικών επιταγών συνδέεται με την ανάπτυξη της συνήθειας των καταθέσεων στις τράπεζες. Σήμερα οι έμποροι, βιομήχανοι, βιοτέχνες, ελεύθεροι επαγγελματίες κλπ,

κρατούν στο ταμείο τους τα απαραίτητα για τις καθημερινές τους ανάγκες, τραπεζογραμμάτια και τα υπόλοιπα τα καταθέτουν στις τράπεζες. Αυτοί που καταθέτουν τα χρήματά τους στις τράπεζες δε διατρέχουν τον κίνδυνο κλοπής ή πυρκαγιάς. Επιπλέον μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα ποσά που κατέθεσαν σε κάθε στιγμή. Έτσι όταν θελήσουν να πληρώσουν από τα ποσά που κατέθεσαν ένα δανειστή τους εκδίδει επιταγή με την οποία η τράπεζα εντέλεται, και ο λήπτης του εγγράφου εξουσιοδοτείται να εισπράξει το ποσό της.

Επομένως η τραπεζική επιταγή αποτελεί κατεξοχήν όργανο πληρωμής και αντικαθιστά το χαρτονόμισμα.

Εκτός από την τραπεζική επιταγή η οποία εκδίδεται από τις τράπεζες και αφορά τον ειδότη διακρίνουμε και τις ιδιωτικές επιταγές που εκδίδονται από τους ιδιώτες, τις ταχυδρομικές εκδιδόμενες από τα ταχυδρομεία και τέλος τις δημόσιες που εκδίδονται από το δημόσιο. Όσον αφορά τη λειτουργία των επιταγών διακρίνουμε τις τακτικές και τις έκτακτες.

Οι τακτικές επιταγές είναι όλες οι επιταγές εάν εξαιρέσουμε τις έκτακτες.

Έκτακτες επιταγές είναι:

- α) οι δίγραμες και
- β) οι συμψηφιστικές.

Η σημασία της επιταγής είναι τόσο μεγάλη στο διεθνές εμπόριο, ώστε οι διατάξεις που τη διέπουν έπρεπε να ρυθμιστούν με νόμο ομοιόμορφο που να ισχύει διεθνώς. Πράγματι με πρωτοβουλία της Κοινωνίας των Εθνών συνήλθε στη Γενεύη το 1931 διάσκεψη η οποία κατάρτισε και ψήφισε τρεις συμβάσεις για την τραπε-

ζιτική επιταγή.

Η Ελλάδα αποδεχθηκε τις συμβάσεις τις οποίες έκανε εσωτερικό δίκαιο με το νόμο 5960 του 1933 που άρχισε να ισχύει από την 1η Ιανουαρίου του 1934.

Τυπικά στοιχεία της τραπεζικής επιταγής

Όπως η συναλλαγματική έτσι και η επιταγή είναι έγγραφο τυπικό. Πρέπει να περιέχει ορισμένα στοιχεία, η παράλειψη των οποίων επιφέρει καταρχήν την ακυρότητα του τίτλου.

Για την έκδοση έγκυρης επιταγής απαιτούνται από το νόμο τα παρακάτω τυπικά στοιχεία:

α) Η λέξη "επιταγή" η οποία πρέπει να γράφεται μέσα στο κείμενο του τίτλου και να εκφράζεται με την ίδια γλώσσα που έχει συνταχθεί ο τίτλος αυτός. Αν η λέξη "επιταγή" δεν υπάρχει μέσα στο κείμενο του εγγράφου, ο τίτλος είναι άκυρος ως επιταγή.

β) Η εντολή για την πληρωμή ορισμένου χρηματικού ποσού, η οποία πρέπει να είναι απλή και καθαρή.

Επομένως η εντολή για πληρωμή πρέπει να είναι απαλλαγμένη από κάθε αναβλητική ή διαλυτική αίρεση ή από κάποιο όρο.

Το χρηματικό ποσό πρέπει να είναι ορισμένο, γιατί διαφορετικά η επιταγή είναι άκυρη. Το ποσό αναγράφεται είτε ολογράφως είτε αριθμητικά. Συνήθως αναγράφεται το ποσό μέσα στο κείμενο ολογράφως, επάνω δε από το κείμενο και προς το δεξιό μέρος σημειώνεται το ποσό αριθμητικά. Αν το ποσό γράφτηκε και ολογράφως και αριθμητικά και υπάρχει διαφορά μεταξύ τους, ισχύει αυτό που έχει γραφεί ολογράφως. Αν δε το ποσό έχει γραφεί

πολλές φορές και ολογράφως και αριθμητικά και υπάρχει διαφορά τότε ισχύει το μικρότερο ποσό.

γ) Το όνομα του πληρωτή

Εκείνου δηλαδή ο οποίος θα πληρώσει το ποσό που σημειώνεται στην επιταγή. Σύμφωνα με το νόμο, για επιταγή που εκδόθηκε στην Ελλάδα και είναι πληρωτέα στην Ελλάδα, πληρωτής μπορεί να είναι μόνο τράπεζα ή νομική πρόσωπο δημοσίου δικαίου, το οποίο ασκεί τραπεζικές εργασίες π.χ. ταχυδρομικά ταμιευτήρια, ταμείο παρακαταθηκών και Δανείων.

δ) Η σημείωση του τόπου πληρωμής

Ο κομιστής της επιταγής πρέπει να γνωρίζει σε ποιό τόπο θα εμφανίσει την επιταγή για εξόφληση.

Ο τόπος πληρωμής είναι κατάσταση τράπεζας ή άλλου νομικού προσώπου που ασκεί τραπεζικές εργασίες και αναγράφεται, συνήθως μέσα στο κείμενο της επιταγής.

ε) Η σημείωση της χρονολογίας και του τόπου εκδόσεως

στ) Η υπογραφή του εκδότη

Η υπογραφή πρέπει να είναι χειρόγραφη, γιατί αν γίνει με μηχανικό μέσο είναι άκυρη.

Τα στοιχεία της επιταγής είναι λιγότερα κατά δύο της συναλλαγματικής γιατί:

1) Χρόνος λήξεως δεν απαιτείται να σημειωθεί, αφού αυτή είναι πάντοτε πληρωτέα εν όψη.

2) Ονομα λήπτη μπορεί να λείπει, εφόσον η επιταγή μπορεί να εκδοθεί και στον κομιστή, σε αντίθεση με τη συναλλαγματική.

Ο εκδότης έχει την ευχέρεια ή να μην αναφέρει το λήπτη ή να εκδώσει επιταγή για ορισμένο πρόσωπο.

Πρόσωπα στην τραπεζική επιταγή

Στην τραπεζιτική επιταγή λαμβάνουν μέρος δύο ή τρία πρόσωπα ανάλογα.

Πρώτο πρόσωπο είναι ο εκδότης ο οποίος έχει κατατεθειμένα χρήματα σε μια τράπεζα, δίνει σε αυτή την εντολή για πληρωμή. Το ποσό των χρημάτων το οποίο έχει αυτός που εκδίδει τις επιταγές στον πληρωτή τραπεζίτη για την εξόφληση των επιταγών ονομάζουμε πρόβλεψη ή αντίκρυσμα.

Ο πληρωτής το δεύτερο πρόσωπο που λαμβάνει μέρος στην επιταγή είναι εκείνος δηλαδή ο οποίος θα πληρώσει την επιταγή και ο οποίος σύμφωνα με το νόμο σε επιταγή που εκδόθηκε στην Ελλάδα και είναι πληρωτέα στην Ελλάδα, μπορεί να είναι μόνο τράπεζα ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που ασκεί τραπεζικές εργασίες. Αντίθετα σε επιταγή η οποία εκδόθηκε στην Ελλάδα και είναι πληρωτέα στην αλλοδαπή και αντίστροφα καθώς και αυτή που εκδόθηκε στο εξωτερικό και είναι πληρωτέο επίσης στο εξωτερικό πληρωτής μπορεί να είναι τραπεζίτης ή ιδιώτης.

Τρίτο πρόσωπο είναι ο κομιστής εκείνος δηλαδή ο οποίος θα εισπράξει το ποσό της επιταγής. Η επιταγή μπορεί να εκδοθεί και σε διαταγή του εκδότη οπότε κομιστής και εκδότης είναι το ίδιο πρόσωπο.

Ελλιπής επιταγή

Όταν από την τραπεζιτική επιταγή λείπει ένα από τα παραπάνω τυπικά της στοιχεία τότε αυτή καλείται ελλιπής. Η έλλειψη

είναι δυνατό να είναι **αθέλητη**, οπότε μιλάμε για ατελή επιταγή, η οποία όμως είναι άλυρη ως επιταγή.

Σε ορισμένες όμως περιπτώσεις ο νόμος καλύπτει την ατέλεια και θεωρεί την επιταγή έγκυρη. Έτσι:

1) Όταν λείπει ο τόπος εκδόσεως ως τέτοιος θεωρείται αυτός που σημειώνεται δίπλα στο όνομα του εκδότη.

2) Όταν λείπει ο τόπος πληρωμής ως τέτοιος θεωρείται αυτός που σημειώνεται δίπλα στο όνομα του πληρωτή.

3) Επιταγή στην οποία δεν υπάρχει σημείωση για τον τόπο πληρωμής, θεωρείται ότι είναι πληρωτέα τον τόπο της εκδόσεώς της.

Αντίθετα με την ατελή τραπεζιτική επιταγή, όταν έλλειψη είναι θελημένη δηλαδή ύστερα από συμφωνία τότε έχουμε λευκή επιταγή, η οποία είναι έγκυρη.

Εμφάνιση - έκδοση επιταγών

Η μεταφορά χρημάτων από τόπο σε τόπο ή από πρόσωπο σε πρόσωπο γίνεται με τις καλούμενες τραπεζικές επιταγές, δηλαδή τις επιταγές που εκδίδονται από ένα κατάστημα της τράπεζας και είναι πληρωτέες από άλλο κατάστημα της ίδιας τράπεζας ή από άλλη τράπεζα. Οι επιταγές αυτές μπορούν να είναι ονομαστικές ή "εις τον κομιστήν" ή και "εις διαταγήν" του εκδότη.

Τα καταστήματα κάθε τράπεζας εκδίδουν επιταγές και σε βάρος άλλων καταστημάτων της ίδιας τράπεζας. Τα καταστήματα εξοφλούν τις επιταγές άσχετα αν αυτές έχουν εκδοθεί σε βάρος αυτών ή σε βάρος άλλων καταστημάτων. Δηλαδή κάθε κατάστημα της τράπεζας εκδίδει επιταγές επί άλλων καταστημάτων της και εξοφλεί (πληρώνει) επιταγές, άσχετα αν αυτές έχουν εκδοθεί επί του

ίδιου ή επί άλλου καταστήματος.

Κατά την έκδοση των επιταγών ακολουθείται μια διαδικασία. Ο πελάτης συμπληρώνει ειδικό έντυπο, στο οποίο αναγράφει το όνομα του προσώπου σε διαταγή του οποίου θα εκδοθεί η επιταγή, το ποσό αυτό και τον τρόπο πληρωμής. Το έντυπο συμπληρώνεται με τα στοιχεία (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση) του εντολέα και το ποσό της προμήθειας της τράπεζας. Με βάση το έντυπο αυτό, το κατάστημα προβαίνει στην έκδοση της επιταγής και του αντίστοιχου γραμματίου είσπραξης με βάση το οποίο ο πελάτης καταβάλλει στην τράπεζα το ποσό της επιταγής και τη σχετική προμήθεια -.

Η έκδοση των επιταγών γίνεται πάντοτε ταμιακής και απαγορεύεται απόλυτα η έκδοση επιταγών με συμψηφιστική εγγραφή.

Κάθε κατάστημα σε κάθε επιταγή που εκδίδει, δίνει αύξοντα αριθμό που αρχίζει κάθε έτος από τον αριθμό ένα. Η επιταγή σφραγίζεται με χρονολογική σήμαντρο και αφού υπογραφεί από τους αρμόδιους του καταστήματος, παραδίνεται στον εντολέα-πελάτη μαζί με τη σχετική απόδειξη είσπραξης. Τα καταστήματα που εκδίδουν επιταγές δεν ειδοποιούν τα καταστήματα σε βάρος των οποίων εκδόθηκαν οι επιταγές, αλλά ειδοποιούν το Κ/Μ (κεντρικές μονάδες) το οποίο παρακολουθεί την τύχη των επιταγών που εκδόθηκαν από το δίκτυο των καταστημάτων της τράπεζας.

Για τη λογιστική απεικόνιση της έκδοσης επιταγής, υποθέτουμε ότι το κατάστημα Ζακύνθου εξέδωσε επιταγή σε βάρος του καταστήματος Ρόδου δραχμές 1.000.000 και ότι εισέπραξε για προμήθεια δραχμές 3.000 και τον ανάλογο Ε.Φ.Τ.Ε. 8% επί των εξόδων θα γίνει η εγγραφή: Στο κατάστημα Ζακύνθου.

38	Χρηματικά διαθέσιμα	
38 00 00	ταμείο	10.003.240
		Διοίκηση 1.000.000
		(Έκδοση επιταγών επί κατ/των)
		Προμήθειες έσοδα 3.000
		(κίνησης κεφαλαίων
		Ελληνικό Δημόσιο) 240
		Ε.Φ.Τ.Ε.

Η έκδοση τραπεζικής επιταγής αποτελεί μέρος των εργασιών κίνησης κεφαλαίων. Η επιταγή που εκδίδεται σε εγχώριο νόμισμα και είναι πληρωτέα στο εσωτερικό χαρακτηρίζεται ως κίνηση κεφαλαίων εσωτερικού.

Είναι επιπλέον δυνατή η έκδοση επιταγής σε συνάλλαγμα πληρωτέα στο εξωτερικό και αποτελεί την κίνηση κεφαλαίων εξωτερικού ή και εξαγωγή συναλλάγματος.

Παραθέτομε το παρακάτω παράδειγμα

Εστω ότι η ATLANTIC BANK N.Y. εκδίδει επιταγή δολ. 1.000 επίτης Εθνικής Τράπεζας. Η εκδότρια τράπεζα αποστέλλει είτε στη Διοίκηση της Εθνικής Τράπεζας, είτε στο κατάστημα όπου είναι πληρωτέα η επιταγή, ειδοποιητήριο έγγραφο για την έκδοση της επιταγής.

Το έγγραφο αυτό αποστέλλεται στο κατάστημα και το κατάστημα το αποστέλλει στην αρμόδια υπηρεσία της Διοίκησης. τα ειδοποιητήρια έγγραφα διαβιβάζονται τελικά στο Κ/Μ το οποίο βάσει αυτών κάνει την εγγραφή:

Ανταποκριτές εξωτερικού \$ 1.000
(ATLANTIC BANK NY)

Επιταγές πληρωτέες
εξωτερικού συναλλάγματος \$ 1000

Αν η παραπάνω επιταγή εξοφληθεί από το κατάστημα Συναλλάγματος αυτό θα κάνει την εγγραφή ως εξής:

αγορά συν/τος	140.000	
\$ 1000X140(TA)	ταμείο	140.000

Διοίκηση	140.000	
	αγορά συν/τος	140.000

Η επιταγή που εξοφλήθηκε αποστέλλεται στο κατάστημα στο Κ/Μ το οποίο κάνει τη νεγγραφή:

επιταγές πληρωτέες	1000	
εξωτερικού συν/μα \$		
	λογ/σμός διαθέσιμου	1000
	συναλλάγματος \$	

Επιταγές έκδοσης ανταποκριτών εσωτερικού επί καταστημάτων
της τράπεζας στο εσωτερικό

Εκτός από το δίκτυο των καταστημάτων η τράπεζα διαθέτει και ένα εκτεταμένο δίκτυο ανταποκριτών στο εσωτερικό σε κωμοπόλεις και χωριά που λειτουργούν ως υποκαταστήματα αυτής.

Οι ανταποκριτές είναι έμποροι ή επιχειρηματίες οι οποίοι με βάση ειδική συμφωνία με την τράπεζα, ενεργούν για λογαριασμό της τράπεζας τις κυριότερες τραπεζικές εργασίες σαν αποκλειστικοί πράκτορες αυτής. Ο ανταποκριτής έχει στο κατάστημα της τράπεζας απ'οποίο εξαρτάται (συνήθως το πλησιέστερο) ανοικτό-αλληλόχρεο λογαριασμό.

Η τράπεζα έχει παράσχει στους ανταποκριτές της το δικαίωμα έκδοσης επιταγών, ορισμένων βέβαια ποσών, σε βάρος των καταστημάτων της.

Οι ανταποκριτές εσωτερικού χρησιμοποιούν για την έκδοση επιταγών ειδικό έντυπο που αποτελείται από το σώμα της επιταγής και από τα εξής 4 φύλλα.

α) Νο1 "Ειδοποίησης έκδοσης" που στέλλεται μαζί με το Νο2 στο κατάστημα από το οποίο εξαρτάται ο ανταποκριτής,

β) το Νο2 "Επιβεβαίωσης έκδοσης" επιταγής,

γ) Νο3 "αντίγραφο για τον ανταποκριτή" και

δ) Νο4 απόδειξη για τον πελάτη.

Το κατάστημα από το οποίο εξαρτάται ο ανταποκριτής με βάση τα παραπάνω έντυπα που παίρνει (φύλλο Νο1) παρακολουθεί εξωλογιστικά τις επιταγές που εκδίδει ο ανταποκριτής, προβαίνει στον έλεγχο της κανονικής έκδοσης της επιταγής και επικυρώνει το φύλλο Νο2 το οποίο ταχυδρομεί αυθημερόν προς το κατάστημα επί του οποίου έχει εκδοθεί η επιταγή.

Για την λογιστική απεικόνιση εγγραφών που συνδέονται με τα

παραπάνω παραθέτομε το εξής παράδειγμα:

Ο Α.Γεωργίου κάτοικος Κάσου, επιθυμώντας να μεταφέρει στην Κέρκυρα το ποσό των δρχ. 1.000.000 καταφεύγει στον ανταποκριτή της τράπεζας Χ στην Κάσο Κ. Κωνσταντινίδη που εξαρτάται από το κατάστημα Καρπάθου, στον οποίον καταβάλλει το ποσό αυτό, καθώς και προμήθειες δρχ. 3.000 αμοιβή αντιπροσώπου δρχ. 1000 έξοδα δρχ. 1000 και το ανάλογο ποσό ΕΦΤΕ 8% επί των δαπανών. Ο ανταποκριτής εκδίδει επιταγή ποσού δρχ. 1.000.000 επί του καταστήματος της τράπεζας στην Κέρκυρα και ειδοποιεί, κατά τα παραπάνω το κατάστημα Καρπάθου το οποίο μετά τη λήψη των σχετικών ειδοποιητηρίων προβαίνει στην εγγραφή.

Ανταποκριτές εσωτερικού 1.005.400

(Κ.Κωνσταντινίδη)

Εκκρεμείς λογ/μοί 1005400

(Επιταγές έκδοσης αν/τή Κ.Κων/δη)

(Αποτελέσματα ανταποκριτή Κάσου)

Ο λογαριασμός "Αποτελέσματα ανταποκριτή Κάσου" χρεώνεται με τη συμφωνημένη με τον ανταποκριτή αμοιβή (με πίστωση του τρεχούμενου λογαριασμού του) το υπόλοιπο δε μεταφέρεται, συνήθως στο τέλος κάθε μήνα, στους οικείους αποτελεσματικούς λογαριασμούς του καταστήματος. Έτσι αν δεχθούμε ότι στο παραπάνω παράδειγμα η προμήθεια του ανταποκριτή είναι 1000 δρχ. το κατάστημα Καρπάθου θα κάνει την εγγραφή:

Εικρεμείς λογαριασμοί 5.400	
Αποτελέσματα ανταποκριτή Κάσου)	
Προμήθειες έσοδα 3.000	
(κίνηση κεφαλαίων)	
Γενικά έξοδα 1.000	
(ταχυδρομικά-τηλεγραφικά)	
Ανταποκριτές εσωτερικού 1.000	
(Κ.Κωνσταντινίδη)	
Ελληνικό Δημόσιο 400	
(Ε.Φ.Τ.Ε.)	

Η επιταγή όπως ήδη έχουμε τονίσει είναι πληρωτέα εν όψει. Κάθε αντιθετη σημείωση θεωρείται σαν να μην είναι γραμμένη. Ο νόμος, για να τονίσει το χαρακτήρα της επιταγής ως οργάνου άμεσης πληρωμής ορίζει ότι η επιταγή που εμφανίζεται για πληρωμή πριν από την ημέρα που σημειώνεται ως χρονολογία έκδοσης της είναι πληρωτέα την ημέρα της εμφάνισως.

Έτσι στις 15 Μαΐου 1980 εκδόθηκε επιταγή, αλλά σημειώθηκε ως χρόνος εκδόσεως 10 Ιουνίου του ιδίου έτους. Ο κομιστής της επιταγής αυτής μπορεί να την εμφανίσει για πληρωμή πριν από τις 10 Ιουνίου δηλαδή από 15 Μαΐου μέχρι και οκτώ μέρες μετά τις 10 Ιουνίου. Αν συναντήσει άρνηση πληρωμής μπορεί να ασκήσει αναγωγή και πριν από την σημειούμενη χρονολογία εκδόσεως.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι δεν υπάρχει προθεσμία λήξεως αλλά προθεσμία εμφάνισως. Η προθεσμία για εμφάνιση είναι διαφορετική και εξαρτάται από τον τόπο εκδόσεως και τον

τόπο πληρωμής. Έτσι:

1) Η επιταγή η οποία εκδόθηκε και είναι πληρωτέα στην ίδια χώρα πρέπει να εμφανισθεί για πληρωμή μέσα σε προθεσμία οκτώ ημερών.

2) Η επιταγή η οποία εκδόθηκε σε μία χώρα και είναι πληρωτέα σε άλλη χώρα η οποία όμως βρίσκεται στην ίδια ήπειρο πρέπει να εμφανισθεί για πληρωμή μέσα σε προθεσμία 20 ημερών. Οι επιταγές που εκδόθηκαν σε χώρα της Ευρώπης και είναι πληρωτέες σε χώρα γύρω από τη Μεσόγειο ή αντίθετα θεωρούνται σαν να έχουν εκδοθεί και είναι πληρωτέες στην ίδια ήπειρο.

3) Η επιταγή η οποία εκδόθηκε σε μια χώρα και είναι πληρωτέα σε άλλη χώρα η οποία όμως βρίσκεται σε άλλη Ηπειρο πρέπει να εμφανισθεί για πληρωμή μέσα σε προθεσμία 70 ημερών.

Αφετηρία για τον υπολογισμό των παραπάνω προθεσμιών η επόμενη ημέρα της χρονολογίας εκδόσεως, η οποία αναγράφεται στην επιταγή.

Ο κομιστής της επιταγής ο οποίος δεν εμφανίστηκε εμπρόθεσμα για να ζητήσει την πληρωμή, εκπίπτει από το δικαίωμα της αναγωγής. Παρόλα αυτά ο πληρωτής και μετά την παρέλευση των παραπάνω προθεσμιών μπορεί να πληρώσει εκτός αν ο εκδότης ανακάλεσε την επιταγή.

Ο πληρωτής ο οποίος πληρώνει την επιταγή μπορεί να απαιτήσει να του παραδοθεί εξοφλημένη από τον κομιστή. Ο κομιστής δεν μπορεί να αρνηθεί μερική πληρωμή στην περίπτωση όμως αυτή μπορεί να απαιτήσει να γίνει σημείωση της μερικής πληρωμής στην επιταγή.

Ο π ι σ θ ο γ ρ ά φ η σ η

Η οπισθογράφιση αποτελεί τρόπο μεταβίβασης από το δικαιούχο σε τρίτο πρόσωπο, των δικαιωμάτων που απορρέουν από την επιταγή. Η μερική οπισθογράφιση είναι άκυρη. Η οπισθογράφιση, είναι απλή και καθαρή και οποιοσδήποτε όρος σ' αυτή είναι άκυρος.

Η οπισθογράφιση σημειώνεται στο πίσω μέρος της επιταγής και αν ο χώρος αυτός δεν επαρκεί μπορεί να γίνει σ' ένα φύλλο χαρτιού, το οποίο προσαρτάται σ' αυτή. Ο οπισθογράφος, εκτός από αντίθετη ρήτρα ευθύνεται για την πληρωμή του ποσού που αναγράφεται στην επιταγή.

Όσον αφορά την λογιστική αντιμετώπιση των επιταγών οι εμπορικές επιχειρήσεις ενεργούν σε μεγάλη κλίμακα διακανονισμούς λογαριασμών με επιταγές, οι οποίες συνεχώς περιορίζουν τις συναλλαγές με μετρητό χρήμα. Οι συναλλαγές αυτές, με επιταγές, εξετάζονται από δύο πλευρές: την πλευρά της επιχείρησης και την πλευρά της τράπεζας τις επιταγές τις διακρίνουμε σε εισπρακτικές και πληρωτέες.

Μπορούμε να διακρίνουμε τις επιταγές σε διάφορες κατηγορίες όπως ταχυδρομική, ταξιδιωτική, συμψηφιστική κ.λ.π.

Διαδικασία πληρωμής επιταγών

Ο αρμόδιος υπάλληλος του καταστήματος εξακριβώνει το γνήσιο της επιταγής και την ταυτότητα του δικαιούχου της επιταγής και ζητεί από αυτόν να υπογράψει στην καθιερωμένη θέση στο σώμα της επιταγής κάτω από την ειδική σφραγίδα οπότε η επιταγή

μετατρέπεται σε ένταλμα πληρωμής.

Το έντυπο της επιταγής διαχωρίζεται κατακόρυφα με διάτρητη γραμμή σε δύο τμήματα από τα οποία το ένα αποτελεί το κύριο σώμα της επιταγής και το άλλο (το απόκομα) επεχει θέση λογιστικού δελτίου. Το απόκομα αποκόπτεται κατά την εξόφληση της επιταγής από τον υπάλληλο που πραγματοποιεί την πληρωμή και αποστέλλεται στο Κ/Μ.

Οι εξοφλούμενες επιταγές κατά την πληρωμή τους και πριν από διαβίβασή τους στο Κ/Μ ακυρώνονται με διάτρηση.

Για τη λογιστική απεικόνιση της εξόφλησης της επιταγής του παραδείγματος που έχουμε αναφέρει όπου υποθέσαμε ότι το κατάστημα Ζακύνθου εξέδωσε επιταγή σε βάρος του καταστήματος Ρόδου δρχ. 1.000.000 και ότι εισέπραξε για προμήθεια 3.000 και ανάλογο Ε.Φ.Τ.Ε. θα κάνει την εγγραφή:

Διοίκηση	1.000.000	
(πληρωμή επιταγών επί κατ/των)		
κατάστημα Ρόδου		
	Χρηματικά διαθέσιμα	
	ταμείο	1.000.000

Το Κ/Μ με βάση το απόκομα της επιταγής που λαμβάνει διενεργεί την εγγραφή:

Διοίκηση	1.000.000	
(Εκδοση επιταγών επί κατ/των)		
	Διοίκηση	1.000.000
	(πληρωμή επιταγών επί κατ/των)	

Σημειώνεται ότι σε περίπτωση που η επιταγή εξοφλείται από κατάστημα άλλο από εκείνο σε βάρος του οποίου εκδόθηκε, το κατάστημα αυτό δικαιολογείται να εισπράξει προμήθεια κίνησης κεφαλαίων.

Πληρωμή επιταγών έκδοσης ανταποκριτών από τα καταστήματα επί των οποίων αυτές εκδίδονται

Τα καταστήματα πληρωμής των επιταγών δεν προβαίνουν σε λογιστική εγγραφή κατά τη λήψη των ειδοποιητηρίων εγγράφων που όπως προαναφέραμε αποστέλλουν τα καταστήματα από τα οποία εξαρτιούνται οι ανταποκριτές τα καταστήματα πληρωμής παρακολουθούν εξωλογιστικά τις επιταγές σε κατάλληλα γραμμογραφημένο βιβλίο.

Λογιστική εγγραφή διενεργούν τα καταστήματα πληρωμής κατά την πληρωμή των επιταγών με χρέωση των καταστημάτων από τα οποία εξαρτιούνται οι ανταποκριτές που εξέδωσαν τις επιταγές.

Έτσι στο παράδειγμα όπου ο Μ. Μαύρης κάτοικος Κάσου, επιθυμώντας να μεταφέρει στη Ρόδο το ποσό των 1.000.000 δραχμών καταφεύγει στον ανταποκριτή της τράπεζας Χ στην Κάσο, Κ.Καραγιάννη, που εξαρτάται από το κατάστημα Καρπάθου στον οποίο καταβάλλει το ποσό αυτό καθώς και προμήθειες δραχμές 3.000 αμοιβή αντιπροσώπου δρχ. 1000 έξοδα δραχμές 1000 και το ανάλογο ποσό Ε.Φ.Τ.Ε.

Ο ανταποκριτής εκδίδει επιταγή ποσού δρχ. 1.000.000 επί του καταστήματος της τράπεζας στη Ρόδο.

Το κατάστημα της Ρόδου κατά την πληρωμή της επιταγής θα διενεργήσει την εγγραφή:

Διοίκηση	1.000.000
(κατάστημα Καρπάθου)	
Ταμείο	1.000.000

και ειδοποιεί σχετικά το Κ/Μ.

Εξάλλου το κατάστημα Καρπάθου μόλις λάβει το οικείο χρεωστικό έγγραφο που αναφέρεται στην πληρωμή της επιταγής, θα προβεί στην ακόλουθη από σύμφωνα εγγραφή:

Εκκρεμείς λογαριασμοί	1.000.000
(επιταγές εκδόσεως ανταποκριτών Κ.Καραγιαννάκη)	
Διοίκηση	1.000.000.
(Κατάστημα Ρόδου)	

Πληρωμή επιταγών ανταποκριτών από τα καταστήματα από τα οποία εξαρτιούνται οι ανταποκριτές

Αν στο παράδειγμα η επιταγή έχει εκδοθεί επί του καταστήματος Καρπάθου κατά την εξόφληση της θα διενεργήσει την εγγραφή:

Εκκρεμείς λογαριασμοί	1.000.000
(επιταγές έκδοσης αντ/κή Κ.Καραγιαννάκη)	
Ταμείο	1.000.000

Γραφείο Συμφηφισμού

Σε όλες τις χώρες με ανεπτυγμένο τραπεζικό σύστημα λειτουργεί το καλούμενό "Γραφείο συμφηφισμού" (LEARNING HOUSE) το οποίο συμφηφίζει τις χρεαπαιτήσεις μεταξύ των τραπεζών από πληρωμές επιταγών και μόνο οι επιπλέον ή ελάχιστες διαφορές καταχωρούνται στους λογαριασμούς των τραπεζών που τηρούνται στην Κεντρική Τράπεζα. Έτσι, διευκολύνονται σημαντικά οι συναλλαγές μεταξύ των τραπεζών, επέρχεται μείωση της κυκλοφορίας του χρήματος, αφού μεγάλος όγκος πληρωμών διευθετείται χωρίς τη μετακίνηση τραπεζογραμματίων και συνεπώς, επέρχεται μείωση της ταμιακής απασχόλησης των τραπεζοϋπαλλήλων.

Στη χώρα μας, γραφείο συμφηφισμού ιδρύθηκε το 1928 με συμφωνία μεταξύ επτά ελληνικών τραπεζών με έδρα την Αθήνα και με παραρτήματα στον Πειραιά και τη Θεσσαλονίκη.

Κάθε τράπεζα που μετέχει στο γραφείο συμφηφισμού αποστέλλει σε αυτό κάθε εργάσιμη ημέρα όσες επιταγές πλήρωσε και έχουν εκδοθεί επί τραπεζών που μετέχουν στο γραφείο συμφηφισμού. Αυτό ενεργεί αυθημερόν το συμφηφισμό των επιταγών που παραλαμβάνει και τα χρεωστικά ή πιστωτικά υπόλοιπα που προκύπτουν τα αναγγέλλει στις τράπεζες με ειδικό έντυπο, στο οποίο αναλύεται ο συμφηφισμός και με το οποίο διαβιβάζονται και οι σε βάρος της τράπεζας επιταγές που συμφηφίστηκαν. Το γραφείο συμφηφισμού με ιδιαίτερο έγγραφο, δίνει εντολή στην Τράπεζα Ελλάδος να χρεώσει και πιστώσει τους οικείους λογαριασμούς καταθέσεων των τραπεζών.

Αν η πληρώτρια τράπεζα αρνείται την πληρωμή μιας επιτα-

γής, οφείλει μέσα στην επόμενη ημέρα από την αναγγελία σε αυτήν της πληρωμής επιταγής, να την επιστρέψει στο γραφείο συμψηφισμού και να αναφέρει τους λόγους της μη πληρωμής. Το γραφείο συμψηφισμού επιστρέφει την επιταγή αυτή στην κομίστρια τράπεζα.

Άρνηση πληρωμής

Ο κομιστής της επιταγής για να ασκήσει το δικαίωμα της αναγωγής κατά των οπισθογράφων, των τριτεγγυητών και του εκδότη απαιτείται:

- Να εμφανισθεί εμπρόθεσμα για πληρωμή.
- Να συναντήσει άρνηση πληρωμής από τον πληρωτή.
- Να γίνει η προσήκουσα βεβαίωση της μη πληρωμής.

Η βεβαίωση της μη πληρωμής της επιταγής μπορεί να γίνει με τρεις τρόπους:

1) Με δημόσιο έγγραφο, δηλαδή με τη σύνταξη διαμαρτυρικού.

2) Με δήλωση του πληρωτή, η οποία σημειώνεται στην επιταγή. Η δήλωση πρέπει να περιέχει την ημέρα εμφάνισης και την άρνηση πληρωμής χρονολογείται και υπογράφεται από τον πληρωτή. Η δήλωση του πληρωτή βεβαιώνει ότι η επιταγή εμφανίσθηκε ορισμένη ημέρα και δεν πληρώθηκε.

3) Με δήλωση του γραφείου συμψηφισμού η οποία χρονολογείται και που βεβαιώνει ότι η επιταγή παραδόθηκε έγκαιρα και δεν πληρώθηκε.

Το διαμαρτυρικό ή η ισοδύναμη βεβαίωση πρέπει να γίνει πριν από τη λήξη της προθεσμίας προς εμφάνιση. Αν η εμφάνιση

έγινε την τελευταία ημέρα της προθεσμίας η βεβαίωση της μη πληρωμής μπορεί να γίνει ακόμη και την επόμενη εργάσιμη ημέρα. Επίσης, αν η τελευταία ημέρα της προθεσμίας προς εμφάνιση είναι νόμιμα εορτάσιμη, η προθεσμία της βεβαίωσης της μη πληρωμής παρατείνεται μέχρι την επόμενη εργάσιμη ημέρα.

Στην επιταγή σπάνια συντάσσεται διαμαρτυρικό, γιατί ο κομιστής μπορεί να αποδείξει την άρνηση πληρωμής με την χωρίς έξοδα δήλωση του πληρωτή.

Α ν α γ ω γ ή

Ο κομιστής της επιταγής ο οποίος δεν πληρώθηκε από τον πληρωτή έχει το δικαίωμα να στραφεί κατά των οπισθογράφων, του εκδότη και των τριτεγγυητών. Τη στροφή αυτή ονομάζουμε αναγωγή προς πληρωμή. Ο κομιστής αποκτά το δικαίωμα της αναγωγής αν έγινε εμπρόθεσμη εμφάνιση της επιταγής προς πληρωμή και βεβαίωση της μη πληρωμής.

Στην επιταγή έχουμε μόνο από αναγωγή υπεύθυνους.

Στο σημείο αυτό υπάρχει σημαντική διαφορά από εκείνα που ισχύουν στη συναλλαγματική. Σε αυτή όπως γνωρίζουμε ο αποδέκτης και ο τριτεγγυητής του είναι άμεσοι οφειλέτες, ενώ ο εκδότης οι οπισθογράφοι και οι τριτεγγυητές τους είναι υπεύθυνοι από αναγωγή.

Στην επιταγή όλοι οι υπογραφείς είναι υπεύθυνοι από αναγωγή γιατί ο πληρωτής της επιταγής δεν ευθύνεται ποτέ.

Ο κομιστής της επιταγής που ασκεί το δικαίωμα της αναγωγής έχει δικαίωμα να απαιτήσει από αυτόν που ενάγει:

- Το ποσό της επιταγής που δεν πληρώθηκε.

- Τους τόκους προς 6% από την ημέρα της εμφανίσεως. Όταν όμως πρόκειται για επιταγή που εκδόθηκε στην Ελλάδα και είναι πληρωτέα στην Ελλάδα, οι τόκοι υπολογίζονται με το νόμιμο επιτόκιο που ισχύει στη χώρα μας.
- Τα έξοδα της βεβαιώσεως της άρνησης της πληρωμής των ειδοποιήσεων.

Π α ρ α γ ρ α φ ή

Ο νόμος ορίζει συντομότετη παραγραφή των αξιώσεων που απορρέουν από την επιταγή.

Ειδικότερα οι αγωγές από αναγωγή του κομιστή και των οπισθογράφων, κατά του εκδότη και των τριτεγγυητών τους παραγράφονται ύστερα από έξι μήνες από τη λήξη της προθεσμίας προς εμφάνιση της επιταγής για πληρωμή.

Αν κάποιος από τους υπεύθυνους από αναγωγή ικανοποιήσει τον κομιστή της επιταγής, αποκτά και αυτός αξίωση από τους προηγούμενους οπισθογράφους από τον εκδότη και τους τριτεγγυητές τους. Και η αξίωση αυτή υπόκειται σε εξάμηνη παραγραφή. Το εξάμηνο αρχίζει από τότε που πλήρωσε ή που του εγέρθηκε αγωγή στα δικαστήρια.

Ακάλυπτη επιταγή - κυρώσεις

Η επιταγή η οποία όπως τονίσαμε είναι μέσο πληρωμής και όχι όργανο πίστωσης, προϋποθέτει ότι κατά το χρόνο της εκδόσεώς της υπάρχει αντίκρουσμα (πρόβλεψη) στον πληρωτή επ' ονόματι...

του εκδότη της. Αν την ημέρα που εκδόθηκε η επιταγή, ο εκδότης δεν έχει στον πληρωτή πρόβλεψη τότε έχουμε έκδοση ακάλυπτης επιταγής. Επομένως ακάλυπτη επιταγή είναι αυτή που εκδίδεται χωρίς να υπάρχει αντίστοιχη πρόβλεψη στον πληρωτή.

Πρόβλεψη ή αντίκρυσμα λέγονται τα διάφορα χρηματικά μέσα, τα οποία έχει αυτός που εκδίδει την επιταγή στον πληρωτή τραπεζίτη και τα οποία χρησιμοποιούνται για την εξόφληση των επιταγών που εκδίδονται από τον εκδότη. Τα ποσά αυτά προέρχονται από καταθέσεις χρημάτων του εκδότη, από άνοιγμα πιστώσεως, από δάνειο κ.λ.π.

Η έλλειψη προβλεψέως στον πληρωτή τραπεζίτη δεν επιφέρει ακυρότητα της επιταγής. Αυτός όμως που εκδίδει επιταγή γνωρίζοντας ότι δεν έχει αντίστοιχα διαθέσιμα κεφάλαια κατά το χρόνο της εκδόσεως ή της πληρωμής, διαπράττει ποινικό αδίκημα και τιμωρείται με φυλάκιση και με χρηματική ποινή με μία από τις ποινές αυτές:

Για την ύπαρξη του αδικήματος απαιτούνται:

- α) Έκδοση επιταγής, η οποία τυπικά πρέπει να είναι έγκυρη.
- β) Μη πληρωμής της επιταγής.
- γ) Έκδοση επιταγής εν γνώσει της ελλείψεως προβλέψεως.
- δ) Έλλειψη διαθέσιμων κεφαλαίων κατά το χρόνο της εκδόσεως ή πληρωμής της επιταγής.

Δίγραμμη και λογιστική επιταγή

Η χρήση της τραπεζικής επιταγής αυξάνει συνεχώς. Από το λόγο αυτό δημιουργούνται κίνδυνοι πλαστογραφιών απώλειας, κλοπής κλπ. Είναι δυνατό να χαθεί ή να κλαπεί η επιταγή και το ποσό της να εισπραχθεί από εκείνον που τη βρήκε ή την έκλεψε ή από τρίτον καλής πίστεως κομιστή.

Για τον περιορισμό των κινδύνων αυτών δημιουργήθηκαν δύο ιδιαίτερα είδη επιταγών: η λογιστική και η δίγραμμη επιταγή.

Δίγραμμη επιταγή είναι η κοινή επιταγή, η κοινή επιταγή η οποία στο εμπρός μέρος φέρει δύο παράλληλες γραμμές, οι οποίες θέτονται πλάγια ή κάθετα προς το κείμενο τις δύο γραμμές οι οποίες πρέπει να βρίσκονται σε τόση απόσταση ώστε να μπορούν να παρεμβληθούν κάποιες λέξεις, μπορεί να τη χαράξει ή ο εκδότης ή ο κομιστής της επιταγής.

Η διγράμμιση είναι δύο ειδών: γενική και ειδική. Η διγράμμιση είναι γενική όταν δεν έχει καμιά λέξη ανάμεσα στις δύο γραμμές. Η διγράμμιση είναι ειδική αν μέσα στις δύο γραμμές αναγράφεται το όνομα ορισμένης τράπεζας π.χ. εθνική τράπεζα της Ελλάδας.

Τα αποτελέσματα της διγράμμισης είναι τα ακόλουθα:

1) Ο πληρωτής επιταγής η οποία φέρει γενική διγράμμιση είναι υποχρεωμένος να την πληρώσει μόνο σε τραπεζίτη ή σε πελάτη του πληρωτή. Επομένως υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ κοινής και ιδίγραμμης επιταγής. Στην συνήθη επιταγή είναι πολύ πιθανό να εμφανισθεί προς είσπραξη του ποσού κομιστής, στον οποίο να μην περιήλθε αυτή κανονικά. Στη δίγραμμη όμως επιταγή η πληρωμή γίνεται σε πρόσωπο γνωστό όπως είναι η τράπεζα ή ο πελάτης

Διγπαλκην Ενταξην

№ 949461

Σελωνης 5/11 1990 ΑΡΧ. #25849009

ΑΠΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΕΤΗΓΕΝΕΤΙΚΗ ΕΠΙΤΑΓΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΤΡΟΝΚ.

Σελωνης Αρτα

Μηδην Τσε Μπακαλι Κολλιβιε Βιαταλμν Τσν

ΔΡΑΧΜΕΣ

ΠΑΡΑΧΩΡΙΣΜΟΣ

495 ΑΠΟ ΤΙΜΟΝ

96

ΣΕ ΣΒΛΕΠΗΤΟΥ ΝΙΜΟΥ ΜΑΕ ΠΟΥ ΤΗΡΗΤΑΙ ΣΕ ΕΑΣ.

ΟΕΜΠΗΕ

ΑΡΙΘ. ΑΝΤΙΣΜΟΥ

4221/4482

ΚΑΤ' ΟΥΣΙΑ ΑΝΤΙΣΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ - ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

του πληρωτή τραπεζίτη. Άρα στη δίγραμμη επιταγή περιορίζεται ο κύκλος προσώπων τα οποία μπορούν να την εισπράξουν.

2) Ο πληρωτής επιταγής η οποία φέρει ειδική διγράμμιση είναι υποχρεωμένος να την πληρώσει στον τραπεζίτη ο οποίος αναγράφεται μέσα στις παράλληλες γραμμές.

3) Ο τραπεζίτης μπορεί να απαιτήσει δίγραμμη επιταγή μόνο από κάποιο πελάτη του ή από άλλο τραπεζίτη.

Για την καλύτερη κατανόηση της δίγραμμης επιταγής παραθέτουμε ένα απλό παράδειγμα:

Ο Α ο οποίος οφείλει 2.000 δρχ στον Β εκδίδει επιταγή σε βάρος της καταθέσεως του στην εμπορική τράπεζα Ελλάδας. Ο Β ο οποίος είναι πελάτης της εθνικής τράπεζα Ελλάδος, μόλις πάρει την επιταγή χαράζει σε αυτή δύο παράλληλες γραμμές ανάμεσα στις οποίες αναγράφει "Εθνική Τράπεζα Ελλάδος". Έτσι η εμπορική τράπεζα Ελλάδος δε θα καταβάλλει τις 2.000 δρχ. στον Β αλλά στην Εθνική τράπεζα Ελλάδος, της οποίας πελάτης είναι ο Β. Αν ο Β χάσει την επιταγή, αυτός που θα τη βρεί δεν μπορεί να την εισπράξει από την εμπορική τράπεζα Ελλάδος, γιατί αυτή είναι υποχρεωμένη, εφόσον η επιταγή φέρει ειδική διγράμμιση, να την πληρώσει μόνο στην εθνική τράπεζα. Επίσης η εθνική τράπεζα Ελλάδος δεν θα πληρώσει αυτόν που τη βρήκε, γιατί δεν τον γνωρίζει. Η Εθνική Τράπεζα Ελλάδας γνωρίζει το Β, ο οποίος είναι πελάτης της.

Η γενική διγράμμιση μπορεί να μετατραπεί σε ειδική, αλλά η ειδική διγράμμιση δεν επιτρέπεται να μετατραπεί σε γενική. Απαγορεύεται η διαγραφή της διγραμμίσεως ή του ονόματος του τραπεζίτη, η δε διαγραφή η οποία έγινε παρά την απαγόρευση θεωρεί-

ται σαν να μην έγινε.

Ο πληρωτής που δε συμμορφώνεται με τη διαταγή του κομιστή ή του εκδότη να πληρώσει τον τραπεζίτη ή τον πελάτη του, όταν πρόκειται για γενική διγράμμιση ή τον τραπεζίτη που καθορίζεται ειδικά, όταν πρόκειται για ειδική, έγκυρα μεν πληρώνει, αλλά ευθύνεται για κάθε τυχόν ζημία του εκδότη ή του κομιστή, η οποία δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από το ποσό της επιταγής.

Αντίθετα η λογιστική επιταγή είναι εκείνη η οποία φέρει στο εμπρός μέρος και πλάγια τη φράση "πληρωτέα σε λογαριασμό" ή απλώς "σε λογαριασμό" ή άλλη ισοδύναμη φράση λ.χ. λογιστική επιταγή. Τη ρήτρα αυτή μπορεί να σημειώσει ο εκδότης ή ο κομιστής.

Επομένως η επιταγή μπορεί να έχει εκδοθεί αρχικά ως κοινή επιταγή και κατά την κυκλοφορία της να μεταβληθεί σε λογιστική.

Η λογιστική επιταγή δεν πληρώνεται σε χρήματα αλλά ο κομιστής ικανοποιείται σε πίστωση του λογαριασμού του.

Ομοιότητες και διαφορές συναλλαγματικής, γραμματίου σε διαταγή και επιταγής

α) Ομοιότητες

Η συναλλαγματική (και το γραμμάτιο σε διαταγή) μοιάζει με την επιταγή , γιατί:

1. Και οι δύο είναι πιστωτικοί τίτλοι.
2. Και οι δύο είναι τίτλοι από το νόμο οπισθογραφήσιμος.
3. Και οι δύο είναι τίτλοι πανηγυρικοί και τυπικά.

β) Διαφορές

Η συναλλαγματική (και το γραμμάτιο σε διαταγή) διαφέρει από την επιταγή γιατί:

1. Η συναλλαγματική είναι κυρίως μέσο πίστεως ενώ η επιταγή είναι μέσο άμεσης πληρωμής.
2. Η συναλλαγματική λήγει κατά τέσσερις τρόπους ενώ η επιταγή είναι πάντοτε πληρωτέα εν όψει.
3. Η συναλλαγματική εκδίδεται ονομαστική και σε διαταγή ενώ η επιταγή εκδίδεται και στον κομιστή.
4. Στη συναλλαγματική πληρωτής μπορεί να είναι οποιοδήποτε πρόσωπο, ενώ στην επιταγή πληρωτής είναι η τράπεζα.
5. Η συναλλαγματική είναι δεκτική αποδοχής ενώ η αποδοχή είναι άγνωστη στην επιταγή.
6. Στη συναλλαγματική υπάρχουν και άμεσοι υπεύθυνοι και από αναγωγή, ενώ στην επιταγή μόνο από αναγωγή.
7. Στην επιταγή, η μη ύπαρξη προβλέψεως στην πληρωμή συνεπάγεται ποινικές κυρώσεις, όχι όμως στη συναλλαγματική.
8. Στην επιταγή μπορεί το διαμαρτυρικό αναπληρωθεί με βεβαίωση του πληρωτή, όχι όμως στη συναλλαγματική.

Τέλος να μιλήσουμε λίγο για τη λογιστική αντιμετώπιση των επιταγών που συναντούμε στις επιχ/σεις. Οι επιταγές αντιμετωπίζονται είτε σαν εισπρακτέα, είτε σαν πληρωτέες. Στην περίπτωση που εισπράττουμε μια επιταγή π.χ. έναντι λογαριασμού η εγγραφή που γίνεται είναι:

38	Χρηματικά διαθέσιμα	10.000
07	Επιταγές εισπρακτέες	
00	" "	<u>10.000</u>
30	Πελάτης	10.000
00	" Εσωτερικού	
00	<u>Χ.Χριστ.</u>	<u>10.000</u>
	Εναντι λογαριασμού	

Αντίθετα σε περίπτωση πληρωμής με επιταγή, όπου βασική προϋπόθεση είναι να υπάρχει κάποιος λογαριασμός καταθέσεως για να μπορούμε να κόβουμε επιταγές, η εγγραφή θα είναι:

50	Προμηθευτές	10.000
00	" εσωτερ.	
00	<u>Π.Παύλου</u>	<u>10.000</u>
38	Χρηματικά διαθέσιμα	10.000
03	Καταθέσεις όψεως σε δρχ.	
00	" " σε ΕΤΕ	<u>10.000</u>
	Εναντι λογαριασμού	

Σε αυτή τη περίπτωση θα μπορούσαμε να πιστώσουμε από την κατάθεση το λογαριασμό επιταγές πληρωτέες. Κάθε φορά όμως που θα εξοφλούσαμε κάποια επιταγή θα έπρεπε να κλείναμε το λογαρια-

σμό επιταγές πληρωτέες, ο οποίος εδώ λειτουργεί σαν ενδιάμεσος, και να μεταφέραμε τα ποσά στον λογαριασμό καταθέσεις όψεως για να μπορούμε να παρακολουθούμε και τον λογαριασμό μας και να έχουμε και σωστή λογιστική ενημέρωση. Κάνουμε λοιπόν απ' ευθείας εγγραφή προς αποφυγή άσκοπης εργασίας και χάσιμο χρόνου.

№ 4173572

ΤΟΠΟΣ _____ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ _____ 199 _____ ΔΡΧ. _____

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΡΧΟΥΣ

ΠΛ. ΟΥΖΟΥ 28.233

ΠΛΗΡΩΣΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΠΙΤΑΓΗ ΣΕ ΔΙΑΤΑΓΗ

ΤΟ ΠΟΣΟ ΤΩΝ ΔΡΑΧΜΩΝ _____

ΜΕ ΧΡΕΩΣΗ
ΤΟΥ ΛΟΓ/ΣΜΟΥ ΜΟΥ

423110/6

υπογραφή εκδότη

**Τ. Ε. Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ**

ΥΠΟΚΟΜΑ ΑΓΙΟΣ (0810)
ΤΗΛ. 0751 - 27.327

198 ΔΡΧ

№ 971476

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΠΙΤΑΓΗ ΠΛΗΡΩΣΤΕ ΣΤΟΝ Κ. _____
_____ ΚΑΙ «ΟΥΧΙ ΕΙΣ ΔΙΑΤΑΓΗΝ ΤΟΥ»
ΔΡΑΧΜΕΣ _____

ΓΙΑ ΛΕΓΑ _____ ΚΙΛΩΝ _____ ΑΡΙΘ. ΤΙΜΟΛ. _____
ΣΕ ΧΡΕΩΣΗ ΤΟΥ Λ/ΣΜΟΥ ΜΑΣ ΠΟΥ ΤΗΡΕΙΤΑΙ ΣΕ ΣΑΣ. Ο ΕΚΔΟΤΗΣ
ΑΡΙΘ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ _____
ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΛΗΠΤΟΥ 2311191

ΠΑΡΩΤΕΡΑ ΠΛΗΡΩΣΤΕ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γενικές Αρχές Λογιστικής, Γρηγόρη Σφακιανού.

Γενικές Αρχές Λογιστικής, Ι.Τσιμάρα.

Λογιστική Εγκυκλοπαίδεια.

Λογιστική και Ελεγκτική των Εμπορικών Τραπεζών.

